

Oltalom beszámoló

2003

Tartalomjegyzék

- Beköszöntő (Iványi Gábor) (2)
- Közhasznúsági jelentés (Borsányi Katalin) (5)
- SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK:**
- Férfi átmeneti szálló (Iványi Zoltánné) (7)
- Női átmeneti szálló (Kissné Erdélyi Erzsébet) (9)
- Nappali melegedő és éjjeli menedékhely (Szűcs László) (11)
- „Fűtött utca” (Szűcs László) (12)
- Szociális munka a nappali melegedőben (Kasim Seherezádé) (13)
- Menekültszálló (Rákos András) (14)
- EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSOK:**
- Egészségügyi ellátások, a kórház működése (Dr. Iványi Tibor) (17)
- Fogászat (Dr. Holba Magdolna) (18)
- Pszichiátriai betegek gondozása (Farkas Barnabás) (19)
- Kórházi szociális munka (Olasz Papp Krisztina) (22)
- CSALÁDSEGÍTÉS, GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÁSOK:**
- Családok átmeneti otthona (Ducsayné Süth Brigitta) (24)
- Családok Oltalom Szolgálat (Nyári Gabriella) (26)
- Békéscsabai gyermekotthon (Demeter Júlia) (27)
- EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK, KARITATÍV MUNKA:**
- Oltalom kézműves foglalkozás (Granasztói Szilvia) (29)
- „A szegények ügyvédje,, (Olasz Papp Krisztina) (30)
- Ruhaadomány – ruharaktár – varróműhely (Koscsóné Kolkopf Judit) (32)
- Ruhatár (Gálné Kékesi Ilona) (34)
- CSALÁDOK SEGÍTÉSE, TERÜLETI SZERVEZETEK:**
- Gyöngyös (Polonkai Vince) (36)
- Kisvárda és környéke (Iklódy László) (36)
- Nyíregyháza-Mátészalka és a szatmári körzet (Jónás Miklós) (37)
- Szeged (Bakti Tibor) (38)
- Békásmegyér (Szőke Lászlóné) (39)
- Karácsonyi vásár, Vörösmarty tér (Iványi Éva) (40)
- Éves gazdálkodási jelentés (Ónodi István) (41)

Beköszöntő

Köszönetet mondok

mindazoknak, akik a 2003-as év során az Oltalom Karitatív Egyesületen keresztül támogatták segítségre szoruló vendégeinket. Köszönöm a takarítók, konyhalányok, karbantartók, mosodások, anyagbeszerzők, adománygyűjtők, pályázatírók, adminisztrátorok, gazdasági szakemberek, ápolók, ügyeletesek, szociális munkások, orvosok, önkéntesek áldozatkész munkáját. Köszönök minden adományt, a külső hivatalok és társszervezetek segítségét.

Név szerint fel akarom sorolni azokat a személyeket és szervezeteket, akik anyagi támogatást is nyújtottak számunkra. Szeretném külön szóba hozni Moldova György adományát, aki A tékozló koldus című háromkötetes művében komoly teret szentelt Egyesületünk egészségügyi és szociális munkája bemutatásának. Moldova György ezen túl könyve honoráriumából, sőt a kézirat elárverezésének milliós nagyságrendű összegével is segített Egyesületünknek. Karácsonyi vásárunk alkalmával is támogatta gyűjtésünket, sőt többször felkereste éjszakai menedékhelyünket. Beszélgetéseket folytatott az Oltalomban éjszakázókkal, még születésnapjait is közöttük szelte fel. Támogatásának az emberi gesztusokban megmutatkozó javai meghaladták a nem lebecsülendő anyagi támogatást. A kivételes értéket csak növeli az a tapasztalatunk, hogy az olykor zordonnak tűnő külső nem tudja eltakarni a mélyen érző emberséget és jóakaratot.

A 2003. évben nyújtott támogatásukért a következő személyeket és szervezeteket illesse hálás köszönet:

Aranyág Alapítvány
Arkadom Építőipari Rt.
Aura Editor Kft.
Avon Cosmetics Hungary Kft.
Badacsonyiné Ivánkai Rita
Bándy Sándor
Barna Györgyné
Bérces Judit
Béres Gábor
Biromedicina Rt.
Budapesti újság
Chipita Hungary Kft.
Colgate-Palmolive Magyarország Kereskedelmi KKT
Dr. Donáth Blanka
Egymást Segítő Egyesület
Dr. Eiler Erzsébet
Family Frost Kft.
Fejes Edina
Félix Pál
Fellegi Ádám
Food EXPRESSZ
Főzelékfaló ételbár

Fresenius Medical Care Magyarország Kft.
Gerontológiai Egyesület
Grand Hotel Corvinus
Harkai Nóra
Harsághy Károlyné
Hazayné Törteli Tóth Katalin
Hiripi Lajosné
Illit János
Ivánkai József és neje
Jánosy István
Johanniter Umfallhilfe Lauf
kárpátia étterem Kft.
Kék kobra Kft.
Kerégyártó Jánosné
Kis János
Kiss Lilla
Kone Felvonó Kft. Fejes Szabolcs
Kovács Emese Anna
Kovács Miklós
Kovács Kft.
Környezetfejlesztési Kft.
Körömi Lászlóné
Kulinák János
Kuti Mária és Kristóf
Kuttor Dániel
Lajta Magda
Lantos Zsolt
Lauder Javne Zsidó közösségi iskola (varázs osztály)
Lehel Miklós
M- Trade Kft.
Magyar Vöröskereszt
Marági Bt.
Márffy Lajosné
Markovics Imréné
Mazug Tímea
Med- Ipari Alapítvány
Medimpex Gyógyszer Nagykereskedelmi Rt.
Mentőöv alapítvány
Mi a szösz!
Minden 100 forint Bt.-Kőbánya
Moldova György
Molnár Zsuzsanna
Mölnlycke Health Care Kft.
Nádasdy jánosné
Népszabadság Rt.
Norbu Kft.
Nyeste Gáborné
Nyíri Hajnalka
Oktatási Minisztérium Eszközgazdálkodási Osztály
Oláh Tibor

Oroszné Ivánkay Gyopárka
Parti Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
Pfízer Kft.
PL Vízüntő Bt.
Polgár Péterné
Révay József
Richter Gedeon Rt.
RömerQurlle Hungária Kft.
„Rubin” Országos Egészségügyi Fejlesztési Alapítvány
„Samato” Gyártó Kereskedelmi és szolgáltató Kft.
Sass Fashion Kft.
Steefinesburgi Evangéliumi Testvérközösség
Dr. Steiner Pál
Szamos marcipán
Szász Zoltán
Szécsi Ferencné
Szente Péterné
Dr. Szentiványi Gábor
Szunyog Attila
TAP-ÉP Kft.
Tapodi Imre
Testőr Kft.
Trautman Györgyné
Tulát Bt.
Vajda Ilona
Dr. Várdi Pál
Varga Judit
Vass Sándorné
Verde Kft.
Dr. Vizi Gábor és Tsa Ügyvédi iroda
Vízöntő Bt.

Az adományozók megnevezett és anonim képviselőinek mondott köszönethez a Biblia I. Krónika könyvének utolsó fejezetéből ide kívánkozik Dávid király imájának egy mondata:

*Én mindezeket tiszta szívemből, nagy jókedvvel adtam,
s látom, hogy a te néped is, amely itt jelen van,
nagy örömmel, szabad akaratja szerint adta ezeket néked.*

Iványi Gábor

Beszámolóink elején akarunk megemlékezni halottainkról is. Köszönjük, hogy életük utolsó éveit, hónapjait velünk tölthették.

Név:	Születési hely, idő:
Balázs László	Jánd, 1945. 03.20.
Hideg Mihály	Tiszafüred, 1952.06.30.
Kercsik Sándor	Budapest, VII. 1942.02.03.
Mercz Péter	Budapest, IX. 1967.05.04.
Mihályi János	Tököl, 1956.11.15.
Tóth János	Rudabánya, 1926.06.13.
Az Egyesület dolgozója Vértes György	Budapest, XII. 1954.03.26.

Legyen számukra teljes a kegyelem, könnyű a föld, békés a pihenés, és boldog a feltámadás!

AZ OLTALOM KARITATÍV EGYESÜLET 2003. ÉVI KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉSE

Az Oltalom Karitatív Egyesületet 1989-ben 40. sorszámmal 9. Pk. 21.474/1989/1. szám alatt jegyezte be a Fővárosi Bíróság. Ugyanez a hatóság az 1997. évi CLVI. tv. 22.§ (3) bekezdése alapján 1998. január 1-jétől kiemelkedően közhasznú szervezetnek minősítette egyesületünket 7. Pk. 60.010 /3. szám alatt.

Célunk: a rászorulóknak megtalálása, támogatása, valamint érdekükben a közvélemény figyelmének felkeltése és szolidaritásának ösztönzése.

Ennek elérése érdekében **végzett tevékenységeink:**

- felvilágosítás, ismeretterjesztés, lelki gondozás és rehabilitációs foglalkoztatás;
- szociális szolgáltatás, családsegítés, időskorúak gondozása;
- karitatív, egészségmegőrzést elősegítő, betegségmegelőző, gyógyító és egészségügyi rehabilitációs tevékenység;
- nevelés és oktatás, személyiségfejlesztés, közösségformálás, képességfejlesztés;
- perifériára sodródott, hátrányos helyzetű emberek, társadalmi rétegek képességeinek fejlesztése, foglalkoztatásuk előmozdítása;
- magyarországi etnikai kisebbségek és a határon túli magyarság segítségével kapcsolatos tevékenység;
- gyermek- és ifjúságvédelem, érdekképviselés
- valamint az ezekhez kapcsolódó tudományos tevékenység, kutatás, felmérések készítése.

A 2003. évben végzett munkánk adatai

Hajléktalanok egészségügyi ellátása:

- a járóbeteg-rendelés forgalma 5212 fő;
- a fogászati ellátást 629-en vették igénybe;
- a bőrgyógyászati szakrendelésen 1079 esetet regisztráltunk;
- mentőszolgálatunk 3970 személyt szállított;
- kórházi ellátásban 436 fő részesült,
- a pszichiátriai részlegen 24 főt kezeltünk.

Hajléktalanok szociális gondozása:

- az éjszakai szálláson 45 165 fő kért és kapott elhelyezést;
- a nappali ellátásban 36 570 főt regisztráltunk;
- a népkonyhán 39 917 adag ebédet szolgáltunk fel;
- a férfi átmeneti szálláson 32 fő lakott;
- a szociális munkás segítségét 473 fő vette igénybe;
- a női átmeneti szállón 85 főt láttunk el.

Gyermekvédelem:

- a családok átmeneti otthonában 32 anya és 45 gyermek nyert átmeneti elhelyezést,
- a nevelőszülői hálózatban 8 fő ellátásáról gondoskodtunk,
- 38 felnőttkísérő nélküli külföldi gyermeket láttunk el.

A **menekültszálló** 49 külföldi személynek nyújtott ellátást, akiket a BM, az ENSZ, illetve egyéb szervek irányítottak az egyesülethez.

Vasárnap és csütörtökön tartunk **áhítatot** azok számára, akik ezt igénylik. Minden csütörtök reggel 9 órakor fehér abrosz és gyertyafény mellett együtt reggeliznek munkatársaink hajléktalan vendégeinkkel.

Családsegítői tevékenységet Budapesten, Gyöngyösön, Orosházán, Szegeden, Kisvárdán, Kabán, Nyíregyházán, Tápiószelén, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye falvaiban végzünk.

A húsvéti ünnepen 357 családot, karácsonyra pedig 464 családot tudtunk élelmiszercsomaggal támogatni. Ezenkívül 46 krízishelyzetben lévő család kapott folyamatosan természetbeni támogatásként bútort, ruhaneműt és élelmiszert. Nem számítjuk itt a hajléktalanok között heti két alkalommal tartott ruhaosztást.

15 család részesült rendszeres pénzbeli támogatásban is.

150 gyermek számára biztosítottunk üdülési lehetőséget Hejccén.

147 magánszemélytől szállítottunk el adományként kapott bútort és ruhaneműt.

A 2003-as évben a felmerülő igényekhez alkalmazkodva jelentősen **bővült az Egyesület szolgáltatási köre.**

- Ettől az évtől hetente 2 alkalommal vehették igénybe a rászorulóknak szociális ügyintézővel egybekötött **jogsegélyszolgálatunkat**.
- Kórházunk bővítése nyomán 21 férőhellyel külön részleget nyitottunk fokozottabb egészségügyi ellátásra szoruló **pszichiátriai betegek** részére.
- Júniusban 35 férőhellyel megnyitottuk Békéscsabán az első olyan gyermekotthont, amely a Magyarországra kísérő nélkül érkező kiskorú **menedékkérők ellátását** tűzte ki célul.

- A Családok Oltalom Szolgálata júliustól 8 gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő kiskorú illetve fiatal felnőtt számára biztosít otthont nyújtó ellátást 5 **nevelőcsaládnál**.
- Decemberben a közvetlen életveszélyben lévő hajléktalanok védelmére egy volt autószerelő üzem átalakításával megnyitottuk „**Fűtött Utca**” nevű intézményünket, ahol a legcsekélyebb szabályozás mellett bárki megjelenhet és segítséget kaphat.
- A Dankó utca 15. számú épületben jelentős beruházásként kialakításra került az adományok válogatására és tárolására alkalmas raktárhelyiség, valamint a kioszthatatlan ruhaneműk újrahasznosítását végző **szociális varroda**.

Szolgáltatásainkat a 2003. évben több mint 200.000 esetben vették igénybe rászoruló emberek, családok.

Borsányi Katalin
titkár

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

Férfi Átmeneti Szálló

Az átmeneti szállót 1996. szeptember 17-én nyitottuk **18 fővel**, azóta folyamatosan és teljes kihasználtsággal működik.

A bekerülés feltételei, hogy a hajléktalan személyek:

- minimum két hónapot az Egyesület elsőlépcsős szállóján (az éjjeli menedékhelyen) lakjanak,
- rendszeres munkát végezzenek,
- az ügyeletesekből és szociális munkásokból álló team - előzetes beszélgetés alapján – támogassa a jelentkező felvételét.

A bekerülők **lakhatási szerződése** határozott időre (hat hónapra) szól, amelyet egy alkalommal meg lehet hosszabbítani. A lakhatási szerződés tartalmazza a szállódíj összegét (havi 4500.-Ft), amelyből az első hónap ingyenes. A lakó férőhelyét a Házi rend és a lakhatási szerződés betartása, valamint a szállódíj fizetése esetén tarthatja fenn. Célunk, hogy azoknak az embereknek adjunk lehetőséget, akik maguk is mindent megtesznek a társadalmi életbe való visszakkerülés érdekében.

A vendégek hat szobában élik mindennapi életüket, egy konyha, fürdőszoba és közösségi helyiség áll rendelkezésükre. A közösségi helyiség csoportfoglalkozásra, TV nézésre, olvasásra és egyéb kikapcsolódásokra (pl. társasjátékokra, kézműves foglalkozásokra) nyújt lehetőséget. Havonta tartunk lakógyűlést, ahol a problémákat, esetleges kapcsolati konfliktusokat megbeszéljük, és lehetőség szerint orvosoljuk.

A szállón a lakók által választott – egy elnökből és két helyettesből álló - **lakóbizottság** működik. Feladatuk a naponkénti kisebb összejövendők elsimítása, takarítás ellenőrzése, ágyneműcserék intézése stb.

A szállón való lakhatás egyik feltétele a **gondozási szerződés** megkötése a szállóvezetővel. A gondozási szerződés szövege minden lakónál különböző, egy-egy lakó más és más célt tűz ki maga számára annak érdekében, hogy kikerüljön a hajléktalan életformából. A legtöbben előtakarékoskosságot vállalnak annak érdekében, hogy az összegyűlt pénzből néhány hónap albérletét egy összegben ki tudják fizetni.

A múlt év során két olyan lakó volt a szállón, akik meg tudták valósítani ezt a lehetőséget, és albérletbe költöztek. Tartósabb és megbecsültebb az olyan albérlet, amelynek az árát a lakók saját maguk kuporgatták össze, mint amit az Egyesület pályázati pénzből fizet ki.

A 2003-as év a felújítás és az átépítés jegyében zajlott. Akadt olyan személy, aki nem bírta elviselni az építkezés okozta nehézségeket, és rövid időn belül megoldotta lakhatását.

Az ellátások megszüntetésének egy része fegyelmi problémákból adódott (szállódíj fizetésének elmulasztása, összeférhetetlen magatartás), más része a lakó helyzete rendeződésének, vagy az ilyen irányba történt elmozdulásnak volt a következménye.

Valódi megoldás az volna, ha a hajléktalanok részére megfelelő számú olcsó bérlakás állna rendelkezésre. Abban az esetben természetesen nem is lenne szükség a hajléktalan-ellátó rendszer nagyarányú bővítésére, mert a válás vagy egyéb ok miatt hozzánk kényszerülők többsége meg tudná oldani gondjai nagy részét, és nem szorulna rendszeres szociális segítségre.

Esetleírás

Olyan esetet szeretnék bemutatni, amely szép példája annak, hogy érdemes takarékoskodni. A.G. vidéken született, és ott is nőtt fel szülei, testvérei mellett. Azután történt valami, ami egy időre megváltoztatta kliensünk életét. Összeveszett szüleivel, és otthagya mindent felutazott Budapestre szerencsét próbálni. 1984-ben ez még könnyebben ment, mint a rendszerváltás után. Kapott munkát az építőiparban, majd egy barátjával külföldön is dolgoztak. Később megváltozott a helyzet, a külföldi cég már nem fizette a lakhatását, így nem érte meg kint maradni.

Hazajövele után rendeződött kapcsolata a családjával, hazajár az édesanyjához. Sajnos hazaköltözésről nem lehet szó, többek között azért, mert otthon élő testvére szellemi fogyatékos.

A. G. úr sosem volt munkanélküli, mindig talált magának pénzkereseti lehetőséget. Azonban önálló lakással soha nem rendelkezett, mindig munkásszállón vagy albérletben lakott. 2001. novemberében került az Oltalom átmeneti szállójára. Akkor elmondta nekem, hogy régi álmát meg akarja valósítani. Szeretne telket venni, és rá egy kis házat építeni. Támogattam elképzeléseiben. Munkát nem volt nehéz keresnie, mert nagyon jó szakember hírében állt. A következő lépés az elő takarékoskossági szerződés megkötése volt. Hónapról hónapra félretett egy összeget, melyet önállóan intézett az OTP-n keresztül, és nekem csak a bizonylatot mutatta meg. Közben állandóan a hirdetések böngészte, hátha talál magának megfelelő telket, ami számára megfizethető. Többet is talált, a hétvégéket ezeknek a felkeresésére fordította. Némelyiknél nem volt áram vagy víz, de azt mondta: annál jobb, mert így olcsóbb. Több mint egy éves itt-tartózkodása alatt annyi pénzt tudott összegyűjteni, ami elegendő volt egy fővároshoz közeli kis telek megvételéhez. Igaz, villany nincs rajta, de a sajátjának mondhatja.

Másfél éves szállón lakása után nagy örömmel kezdte meg egy kis ház építését munka után és hétvégeken. Nagyon fáradtan jött mindig a szállóra, de fél év múlva már olyan állapotban volt a ház, hogy beköltözhetett. Azt mondta: ha ott lakik, akkor gyorsabban fog menni az építkezés. Talán így majd könnyebben tud családot alapítani. Öröm volt látni a lelkesedést. Íme, érdemes elõtakarékoskodni.

Iványi Zoltánné
szállóvezető

Női Átmeneti Szálló **(József nádor tér)**

Nem vártunk többet ettől az évtől sem, mint a többitől.

Tettük a dolgunkat, és szomorúan konstatáltuk, hogy egyre nehezebb a hajléktalanok „kigondozása”, rajtunk kívül álló okok miatt. Ezeket sorolhatnám, de már mindenki számára ismeretesek. A lehetőségek tárháza csak szűkül, ugyanakkor a törvényi előírások bennünket is köteleznek.

Ami nem változott az előző évhez képest:

- továbbra is 64 nő részére biztosítunk férőhelyet,
- a szociális csoport összetétele változatlan,
- a teamek, szupervíziók, esetmegbeszélő csoportok gyakoriak,
- kézműves csoportfoglalkozások működnek.

Ami változott:

- a központi iroda megújult, átrendeztük, új székeket, bútorokat vettünk,
- az irodatechnikai eszközök egy részét kicseréltük (új számítógépet vettünk, valamint a régi előregedett fénymásoló helyett egy kissé modernebb, felújított gépre tehetünk szert,
- az iroda felújítására az V. kerületi Önkormányzattól nyertünk 500.000,- Ft-ot,
- az év végén dr. Kallós Mária pszichiáter főorvos megkezdte rendelését, heti 1 alkalommal,
- a bejárati ajtó előtti rész kamerát kapott, aminek a monitora az irodában található, így a szálló előtti lépcsőházi terület állandóan megfigyelhető.

2003-ban 85 főt vettünk fel a szállóra. Az év folyamán általában mindig telt házunk volt. Egyre gyakrabban kérik a kórházak pszichiátriai osztályai, hogy a hajléktalan betegeket a gyógykezelés befejeztével vegyük fel. Lehetőségeinkhez képest igyekszünk eleget tenni e kéréseknek, de sajnos nem minden kliens részére tudtunk elhelyezést biztosítani.

A felvételnél a jelentkezők többsége rendelkezik valamilyen jövedelemmel, tehát nem kizáró tényezője a felvételi kérelemnek, hogy jövedelem nélküli a kliens.

A 2003. december 31-i adatokat figyelembe véve a lakók a következő jövedelmi forrásokból éltek:

- munkaviszonyból 26 fő;
- öregségi nyugdíjból 8 fő;
- rokkantnyugdíjból 14 fő;
- rendszeres szociális járadékból 8 fő;
- rendszeres szociális segélyből 4 fő;
- munkanélküli juttatásból 2 fő;
- semmilyen jövedelemmel nem rendelkezett 2 fő.

A **szociális ügyintézés** figyelembe véve

- leszállékolás indítása 5 esetben történt,
  - gondnokság alá helyezésre javaslat 2 főnél,
  - munkahely keresésben való közreműködés 54 esetben,
  - hiányzó iratok pótlására 15 esetben került sor,
  - jogsegély szolgálathoz irányítás 4 főnél,
  - nyugdíjazás kezdeményezése 3 esetben történt.
- Szociális otthonba való kérelmét 10 személynek intéztük (idősek otthonába 4 fő, pszichiátriai otthonba 2 fő, fogyatékosok otthonába 1 fő; szenvedélybetegek rehabilitációs otthonába 3 személyt irányítottunk, de az ügy egyszer sem realizálódhatott, mert két esetben távozott a szállóról a lakó, míg a harmadik esetben a kliens nem kívánta ezt az elhelyezési formát igénybe venni).

Itt kívánom megjegyezni, hogy 10-ből négy esetben utasította vissza az otthon a kliens kérelmét. Egy gondozottunk esetében az idősek otthona a kérelmet elutasította, fogyatékosok otthonába javasolta a felvételt. A kérelem átirányításra került, majd a fogyatékosok otthonából kijöttek környezettanulmányra, és jelezték, hogy újbóli elutasításra számíthatunk, mert véleményük alapján a kérelmezőnek idősek otthonában való elhelyezése indokolt. Utána az elutasító otthon már nem gördített akadályt a felvételi kérelemmel szemben. Ez az ügyintézés kb. 6 hónapot vett igénybe ahhoz, hogy valóban realizálódjon a kliens felvétele, ami normális körülmények között 1 hónap alatt befejeződhetett volna.

A lakók egészségi állapotát figyelembe véve elszomorítónak tartom, hogy 64 gondozottból 41-nek van többféle betegsége. A lakók közel 65%-a jár rendszeresen orvoshoz. Amikor megnéztük, hogy lakóink milyen betegségekből szenvednek, a következő adatokat kaptuk (minden esetben a vezető kórokat vettük figyelembe):

- pszichiátriai betegség 14 esetben;
- szenvedély betegség 10 főnél;
- egyéb betegség 17 esetben.

Elgondolkodtató, hogy a fennmaradó 35% valóban egészséges-e, vagy „csak” nem megy orvoshoz, illetve nem vállalja valóban meglévő betegségét.

Egy kedvező programról is szívesen számolok be: 2001 végén indítottuk el a lakáskassza programot, amelynek eredményeként az elmúlt évben már 6 szerződéssel rendelkeztek lakóink.

Itt szeretnék köszönetet mondani kollégáimnak az év folyamán végzett áldozatos munkájukért.

Kissné Erdélyi Erzsébet
intézményvezető

Nappali Melegedő és az Éjjeli Menedékhely

A nappali melegedő és a férfiak részére fenntartott éjjeli menedékhely a 2003. évben is folyamatosan, a teljes kihasználtság feletti mutatókkal működött. Ismert szolgáltatásainkat – házi orvosi rendelés, bőrgyógyászati szakrendelés, fogászati szakellátás, ételmelegítési, mosási, fürdési lehetőség, valamint a postacím, szociális ügyintézés, szociális munka, hetenkénti rendszeres Istentisztelet, szeretetvendégség, lelkipogozás, tv nézés, kiskönyvtár, kreatív foglalkozás, ruhaosztás - vendégeink folyamatosan vették igénybe.

A nappali melegedő kihasználtsága kiegyensúlyozottnak mondható, **összesen 36807** esetben látogatták nők és férfiak. Itt is az év eleji hónapok jelentették a csúcst, míg a férfiak **éjjeli menedékhelyén egész évben közel 45 ezres látogatottság volt** megállapítható. A legtöbben február hónapban jelentkeztek szállónkra. A szálló három legkihasználtabb hónapjai január, február és március. A nappali melegedőt tekintve lehetőség szerint segítséget adunk a napközbeni idő kulturált eltöltéséhez azoknak, akik koruk, állapotuk vagy egyéb okok miatt nem tudják idejüket máshol eltölteni.

Intézményünkben továbbra is probléma az elhasználódott fűtés- és melegvízrendszer. A férfi hajléktalanszálló átalakítását tervezzük, ezekben a munkákban többek között szerepel az alapterület megnövelése, nyílászárók cseréje, a fűtési rendszer rekonstrukciója.

Sajnos a megelőző évekhez hasonlóan nem történt lényeges elmozdulás a lakáshelyzet tekintetében, senkit sem biztathatunk azzal, hogy legalább önkormányzati lakásba költözhet. Mégis reménykedünk, hogy a következő években az önkormányzati, szociális bérlakásállomány növekedni fog, és a helyzetük megváltoztatásáért küzdő hajléktalanoknak valódi esélyük lesz az önálló lakáshoz jutásra.

Tapasztalatunk szerint a hajléktalanok száma nem stagnál, hanem folyamatosan növekszik. A közterületen található hajléktalanok beteg emberek. Részben elhanyagolt, krónikus betegségben szenvednek, részben a kiéhezetségek enyhébb vagy súlyosabb fokán, sokszor a végelgyengülés határán vannak. Életben maradásukat jelenti a nappali melegedő, az éjjeli menedékhely szolgáltatásainak rendszeres vagy alkalmoszerű igénybevétele.

Szűcs László
intézményvezető

„FÜTÖTT UTCA” éjjeli menedékhely és nappali melegedő (Dankó u.15.)

Az Oltalom menhely 1992 karácsonyára nyitotta meg kapuit. Ekkor a Dankó utcai romos épületegyüttesnek az első pinchelyiségét újítottuk fel. Az igény akkor még "csak" annyi volt, hogy legyen egy kis meleg zug, ahol az emberek nem fagynak meg. Ezen megfontolásból szükségesnek tartottuk egy új „küszöb alatti” hajléktalan szálló és egy nappali melegedő megnyitását a téli krízis időszakban.

”Hiányzik a hajléktalan szállás és az utcai ellátás közötti átmenet, ahol az utóbbi szabadsága és az intézmény védettsége együtt érvényesülhet.” – fogalmaztuk meg többen.

2003. december 13-án Egyesületünk Demszky Gábor főpolgármester úr közreműködésével átadta a hajléktalanoknak az Oltalom „Fűtött Utcát”, amely már december hónapban teljes kihasználtsággal működött. Itt olyan vendégek fordulnak meg, akik valamilyen okból kiszorultak a hajléktalan ellátásból. Az Oltalom „Fűtött Utcán” az emberekről közvetlenül, napi életmentési szinten gondoskodunk. Elmondhatjuk, hogy törekvésünk elérte a célját.

A „Fűtött Utca” helyén korábban egy nagy forgalmú autójavító műhely működött több mint 600 négyzetméteren. Fő jellegzetessége az egybefüggő, fedett tér, amely az autójavításhoz szükséges eszközök elbontásakor, a szerelőaknák befedése után alkalmassá vált „komfortos utca” céljára. Ide bárki bejöhét olyan feltételek mellett, amelyek a közterületeken érvényesek. Egyéb elvárásokat nem határozunk meg. A rendőrség és az Egyesület között megállapodás született, amely szerint csak a legszükségesebb esetekben keresik meg az ide betérő látogatókat.

Az utcán bárki, bárhol aludhat, akár egy hullámpapíron is. A szállón a megfelelő hőmérsékletet nagy teljesítményű, földgázzal működő hőlég-befúvó biztosítja. Minden nap teát, pékárut, és sertézsírt kínálunk vendégeinknek. Külön női és férfi szálláshelyet és vizesblokkot alakítottunk ki, a korábbi tapasztalat itt is érvényes: a civil kialakítású vizesblokkok rövid életűek, csak a „vandál-biztos” WC-k és csaptelepek felszerelésével tudjuk folyamatosan biztosítani az alapszolgáltatást. A ruhamosási és szárítási lehetőségeken túl még az ételmelegítés és a fodrászat is rendelkezésre áll. Estéknként filmet nézhetnek az utca lakói.

A szomszédban működő Oltalom Kórház szakemberei biztosítják az éjjeli menedékhelyre jelentkező betegek kezelését és ellátását napi 24 órában.

Az itt megfordulók közül **ez a hely soknak „az otthon”**, mivel törekszünk igényeikhez igazodva szolgáltatásokat nyújtani. Vendégeinkhez mi igazodunk, és nem fordítva várunk alkalmazkodást.

A téli krízis-időszakban átlagosan naponta 130 vendég látogatta a „Fűtött Utca” nappali melegedőjét. Volt olyan nap, amikor 200 fő feletti látogatottság fordult elő.

A téli hónapok helyhiányból adódó feszültségeit valamelyest sikerült csökkentenünk; klienseink az elmúlt telet átvészelték. Sajnos még a férőhelyek megnövekedett száma is kevésnek bizonyult a téli krízishelyzetben, további bővítésre lenne szükség. A fővárosban

3500 férőhely van a kb. 20 ezer hajléktalan számára. Anyagi forrásaink függvényében mindent megteszünk annak érdekében, hogy még több férőhelyet tudjunk kialakítani. Törekvésünk célja, hogy a köztereken csökkenjen az éjszakázók száma.

Szűcs László

Intézményvezető

Szociális munka a nappali melegedőben

Az idei évben több szokatlan esettel volt dolgunk. Sokat tanultunk, és ismét sok segítséget kaptunk a kollégáktól, elsősorban Olasz Papp Krisztinától. Köszönjük.

2003-ban **473 esetben keresett meg bennünket 236 ügyfél**, legtöbbször elveszett irataikat szeretnék volna pótolni. Volt olyan személy, aki édesanyjával akart kibékülni, és ebben kérte segítségünket. Más a férje bántalmazott, és kisgyermekével nálunk keresett menedéket. Idős, elesett emberek elhelyezéséről is gondoskodnunk kellett.

A hozzánk fordulóknak nyújtott **segítség típusai:**

- szociális otthonba 4 személyt utaltunk;
- 13 fő kérte segítségünket fizető szálláshely keresésében;
- 30 főnek indítottuk el a leszázalékolását, rokkantnyugdíjaztatását;
- elveszett iratait illetékmentesen 127 személynek pótoltuk;
- tanácsot 83 személy kért;
- alkoholelvonóra ill. absztinens szállóra 10 főt javasoltunk;
- a Fővárosi Munkaügyi Központ által kiadott lista segítségével 85 személynek közvetítettünk munkát;
- segélyt 19 fő számára igényeltünk (mivel sokszor elutasítják ügyfeleink segélykérelmét, ezért a kórházi részlegben dolgozó orvosoktól kérnek igazolást, amivel szinte mindig célba jutnak);
- hajléktalan igazolványt 85 fő kért és kapott.

Az elmúlt év során a legtöbb nehézséget a családok és az egyedülálló, sok esetben bántalmazott anyák elhelyezése okozta.

Esettanulmány

Az Sz. házaspár szállót vezetett fiuk megbízásából, aki egy üzletembertől bérelte a helyiségeket. Máig ismeretlen okból a fiatalember a szüleitől begyűjtötte ugyan a lakbért, de az üzletembernek nem fizetett. Így az üzletember a helyiségeket kiürítette, a házaspárt pedig az utcára tette. A fiatalember eltűnt. A házaspár ekkor keresett meg bennünket. Helyzetüket nehezítette, hogy unokájukat ők nevelték, és mivel az utcára nem vihették magukkal, a gyermeket az apjára, (másik fiukra) bízták, akinek helyzete igencsak bizonytalan volt. Ezért is vette fel velünk a kapcsolatot a kerületi gyámhivatal képviselője, mivel aggódott a kisfiúért. Abban állapodtunk meg, hogy bár az apa kiszolgáltató helyzete miatt (élettársa nem akarta

bejelenteni őt a lakásba) a kisfiú helyzete is bizonytalan, egyelőre várunk, hátha sikerül záros határidőn belül valamilyen megoldást találni a nagyszülők számára. Az asszony, Sz.-né állapota lehetővé tette, hogy leszálalékolását elindítsuk.

Körülbelül egy hónappal azután, hogy a házaspár ügyével foglalkozni kezdtünk, egy asszony keresett meg telefonon. Azt mondta: egy tanyát örökölt, és szeretné olyan rászoruló házaspár felügyeletére bízni, akik rendben tartanák, és amennyiben óhajtják, egy kis földrészen veteményest is csinálhatnak.

Amikor ezt Sz. asszonynak elmondtam, nagyon megörült, de meg akarta beszélni a férjével is. Másnap mindketten úgy nyilatkoztak, hogy szívesen élnének ezzel a lehetőséggel. Felhívtuk az ingatlan tulajdonosát, aki azt javasolta, hogy a házaspár menjen el hozzájuk, és ő a férjével megmutatja a tanyát.

Két-három napig nem láttuk a házaspárt, reméltük, hogy minden simán megoldódott

Szerettük volna megköszönni ennek a hölgynek a felkínált lehetőséget, akár élt vele a házaspár, akár nem, ezért felhívtuk. Kiderült, hogy minden jól ment, és a Sz. házaspár már a tanyán lakik. Örültünk, és úgy gondoltuk, hogy a történet ezzel le is zárult: a nagyszülők és az unoka helyzete is megoldódott.

Sajnos egy hét múlva a házaspár újra megjelent. Amikor megkérdeztem tőlük, mi történt, azt válaszolták: olyan hideg volt, hogy akármennyi fát vágta, nem tudtak befűteni, a vizet pedig olyan messziről kellett cipelni, hogy nem bírták.

Nehéz belátni, hogy ami szerintünk jó megoldás valakinek, még nem biztos, hogy számára is megfelelő.

Kasim Asad Seherezáde

Menekültszálló

A szálló 2003-ban **49 fő részére nyújtott szállást és teljes ellátást**, akik az év folyamán összesen 3987 vendégéjszakát töltöttek az Egyesület intézményében.

Mivel a hazánkba érkező menedékkérők száma a tavalyi évben jelentősen (60%-al) csökkent, nem kizárólag menekülteket és menedékkérőket láttunk el. Főként a hazájuktól távol kerülő külföldiek részesültek teljes ellátásban. Ez magában foglalta a szállást, a napi háromszori étkezést és az egészségügyi ellátást. Szükség esetén meleg ruhát, cipőt és tisztálkodási felszerelést is adtunk a szálló lakóinak.

Főként olyan rászorulókat nyertek elhelyezést, akik státuszukból kifolyólag az ellátórendszerből kiszorultak annak ellenére, hogy helyzetükből adódóan önerőből magukról gondoskodni nem tudtak.

Több esetben a szállás és az ellátás mellett pénzügyi támogatást nyújtottunk utazási költségeikhez, hogy elősegítsük a hazájukba való visszatérést vagy más céljuk elérését.

Jelentős létszámban láttunk el olyan menekülteket, akik a Belügyminisztérium Bevándorlási és Állampolgársági Hivatala által nyújtott támogatásokat már kimerítették, de ennek ellenére lakhatásuktól gondoskodni nem tudtak. Ezen személyek ellátási költségeihez a Bevándorlási Hivatal már nem járult hozzá, így a teljes költség az Egyesületet terhelte.

Nehéz helyzetbe kerülnek azok a külföldiek, akiknek a menekültstátusz iránti kérelmüket elutasították, így a munkavállalási engedély megszerzése csak hosszan tartó, bonyolult eljárás után lehetséges, és lakhatási támogatásra sem jogosultak. Ezért Egyesületünk kiemelt figyelmet fordított rájuk, mert helyzetükből adódóan még a hajléktalanszállók által nyújtott szolgáltatást sem tudják igénybe venni.

Az év folyamán érkeztek olyan krízishelyzetbe került, határainkon kívül élő magyarok is, akik útlevelemmel, munkavállalás reményében érkeztek az országba, de számításaik nem jöttek be, munkát vállalni nem tudtak, és a hazautazásra sem maradt elég pénzük. Igyekeztünk számukra is megoldást találni, megfelelő munkához segíteni őket, vagy a hazautazásukhoz hozzájárulni.

Turistaként vagy más ország menekültjeként az országba érkező, bajba került külföldiek is kaptak rövid időre átmeneti ellátást.

Fogadtunk és ellátunk olyan krízishelyzetben lévő külföldieket is, akik a Bevándorlási Hivatal ügyfélfogadási idején kívül érkeztek hazánkba (hétvége, ünnepnap, éjszaka stb.), és a legközelebbi ügyfélfogadási időpontban menedékjog iránti kérelmet nyújtottak be a hivatalnál.

Sajnos, igyekeztünk ellenére, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatallal 1999-ben kötött együttműködési szerződésünk módosítására 2003-ban sem került sor. Ez jelentősen megnehezíti a szálló fenntartását, mivel normatívát (napi 900 forintot), csak a Hivatal által beutalt személyek után kapunk. A beutalt személyek száma viszont évről évre kevesebb.

Gyakran előfordul, hogy a Bevándorlási Hivatal beutal hozzánk rövid időre olyan külföldit, aki a beutaló lejártával sem tud lakhatásáról önállóan gondoskodni. Így az Egyesületre hárul a feladat, hogy a finanszírozás lejártá után kizárólag a saját költségvetéséből lássa el a beutaltat, illetve az elhelyezéséről a továbbiakban gondoskodjon.

2003-ban a szálló pályázati támogatást kapott a Belügyminisztériumtól, aminek köszönhetően az ellátás mellett lehetőség volt az elhasználandó ágyneműk és a mosógép cseréjére.

Az előző évekhez hasonlóan 2003-ban is rendkívül színes volt a szálló élete, érkeztek hozzánk a világ összes részéről oltalomkeresők. Nálunk járt a Pop család, akik Romániából menekültek Dél-Afrikába, ahonnan egy hamísított meghívó miatt utaztak Németországba. Ott viszont nem látták szívesen őket, ezért kénytelenek voltak továbbutazni, és hosszú ideig tartó megpróbáltatások után nálunk, a Dankó utcai Menekültszálláson töltötték a karácsonyt, innen utaztak vissza Dél-Afrikába. Lakott nálunk sokáig egy Oroszországból érkezett anya a nagyfiával. Ők a Bevándorlási Hivatal által nyújtott összes szolgáltatást kimerítették, ezért utcán töltött néhány nap után a Menekült Migránsokat Segítő Egyesület kérésére szállásoltuk el őket. Nálunk töltött fél évet Szergej is, aki Magyarországon menekültstátuszt akart kérni, de csak hontalan státuszt kapott.

A menekültszállón megfordult nemzetiségek közül

- orosz: 8 fő, jugoszláv: 6 fő, ausztrál: 1 fő,
- afganisztáni: 4 fő, nigériai: 1 fő, elefántcsontparti: 1 fő,
- angolai: 1 fő, izraeli (palesztin): 2 fő, kárpátaljai: 1 fő,

- iráni:3 fő, román: 6 fő, szenegáli: 1 fő, szudáni: 2 fő,
- macedón: 2 fő, libanoni:1 fő, líbiai: 2 fő, angol:1 fő, dél-afrikai: 3 fő, magyar 3 fő.

Esetismertetés

Az erdélyi lány

2003 februárjában keresett meg egy 22 éves anya azzal a problémával, hogy Romániából érkezett Magyarországra munkát vállalni. Közben, idő előtt, megszületett a gyermeke, és haza szeretne menni Erdélybe a szüleihez. Probléma volt, hogy a román nagykövetség csak 15 000 forint ellenében hajlandó kiállítani a gyermek hazautazásához szükséges okmányokat. Mivel a hölgy nem magyar állampolgár és nem is menekült, ezért ellátásra és támogatásra sehol sem jogosult. Függetlenül attól, hogy magyarul jól beszél, a szülei Magyarországon születtek, nem jogosult hivatalosan munkát vállalni. Az engedély megszerzése csak hosszú hónapokig tartó eljárás után lehetséges.

A kórházból a gyermeket nem akarták kiadni, mert nem tudott számára elhelyezést biztosítani, ezért fennállt a veszély, hogy a gyermeket állami nevelésbe veszik. Ahhoz, hogy ezt elkerüljük, kiadtunk egy igazolást, vállalva, hogy Egyesületünk biztosítja számukra a szállást és a teljes ellátást. Ezután költöztek a Menekültszállóra addig, míg hazautazásukról gondoskodni nem sikerült. A beköltözést követően az anya elmondta, hogy a kórházban valaki felajánlotta neki: mondjon le gyermekéről, és akkor nem lesz anyagi gondja, mert annyi pénzt kap, hogy akár repülővel is hazamehet. Ebbe nem egyezett bele, inkább a szállóra költözött, ahol lehetőségeinkhez képest megadtunk mindent, ami szükséges egy újszülött ellátáshoz.

Próbáltuk felvenni a kapcsolatot a nagykövetség konzuli osztályával, de ez csak többszöri próbálkozás után sikerült. Az illető, akivel végre beszélni tudtunk, megígérte, hogy visszahív, mihamar megérkezik a főkonzul, de sajnos visszahívás nem történt. Ekkor az anyával együtt elmentünk a nagykövetségre. Engem nem voltak hajlandók beengedni, mivel nem vagyok román állampolgár. Így hát ismét a telefonos kapcsolatfelvétel maradt. Rengeteg próbálkozás és fax után ismét sikerült beszélni egy titkárnővel. Hosszú várakozás után kapcsolták a konzul urat, aki felvilágosított: ők szívesen segítenek, de csak akkor, ha az ügyfél kifizeti a 15 000 forintot. Próbáltam egyezsége jutni a konzul úrral, aki felajánlotta, hogy ha írunk románul egy méltányossági kérvényt, akkor talán felére csökkenthetik az adminisztrációs díjat.

A levél megírásában egy másik Erdélyből érkezett lakó segített. A csökkentett 7500 forintos adminisztrációs díjat az Egyesület kifizette. Ezzel az útlevelprobléma megoldódott, már csak az utazási költséget kellett előteremteni, amit végül szintén az Egyesület fizetett ki. Az anya és csecsemője március elején utaztak vissza Romániába.

Feladatunk szépsége, hogy munkánk során az Oltalomnál olyan embereknek, családoknak segíthetünk, akiket nem ismerünk, de akiknek más nem segít.

Rákos András

EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSOK

Az egészségügyi ellátások és a kórház működése

A hajléktalanok egészségügyi ellátása régi vágyainknak megfelelően az év folyamán bővült. A **kórházban** harminc ágyon folyt eddig az ellátás, és pályázati támogatásoknak köszönhetően 21 ágygal bővültünk. Ezeken olyan pszichiátriai betegségben is szenvedő hajléktalanok rehabilitációs kezelését kezdhettük meg, akiknek állapota egyensúlyban tartható, de nagyobb törődést, védelmet igényelnek. A 2003. évben 410 új betegfelvétel történt, így összesen 436 főt gyógykezeltünk, a pszichiátriai rehabilitációs részlegen 24 főt láttunk el.

Sikeres pályázatnak köszönhetően lehetőségünk nyílt gyógytornász alkalmazására, illetve a foglalkozáshoz szükséges eszközök beszerzésére, ennek következtében a betegek rehabilitációját szakértő közreműködésével végezhetjük.

Mentőnk 3970 személyt szállított az év folyamán. A szállítások többsége az intézményekből szakvizsgálatra, illetve kórházba való áthelyezés alkalmával történt, de változatlanul kerülnek utcán tartózkodó, súlyos betegek kórházba mentőnk közreműködésével. Közterületről a hajléktalan ellátó szervezetek valamelyikébe 980 főt szállítottak be, akik közül egyesek kórházi felvételre, míg mások „csak” védelmet, meleget, táplálékot nyújtó körülmények közé kerültek.

A **bőrgyógyászati** járóbeteg rendelésen a kezelések száma **1079** volt. Változatlanul sok kórházi felvételt igénylő, súlyosabb esetet kezeltünk, melyek a kórházi statisztikában jelentkeznek csak.

Dr. Forgács Balázs bőrgyógyászonkológus kolléga szakértő segítségének köszönhetően a kezelések időtartama jelentősen csökkent, s változatlanul Dr. Nagy Gábor mikrobiológus segíti ezt a tevékenységet.

A **fogászati** szakellátás a mentőszállításhoz hasonlóan sajnos még mindig nem finanszírozott tevékenységünk. Saját szűkös anyagi lehetőségeinkből és áldozatos adományozók segítségével tudjuk ezt a feladatot végezni heti két alkalommal. Az éves forgalom **629** kezelés volt.

A **háziorvosi** rendeléseinken **5212** fő megjelenését regisztráltuk.

Nagy segítséget jelentett a szerény OEP finanszírozás kiegészítésére több önzetlen adakozó támogatása, akik névvel, de sokszor névtelenül, pénz- illetve természetbeni adománnyal segítettek munkánkat. A teljesség igénye nélkül kiemelném Dr. Hídvégi Máté és Resztár Ákos (Biomedicina Rt.) önzetlen segítségét, melynek révén kórházunk számítástechnikai rendszerét modernizálhattuk, illetve az elváltozásokat közvetlenül a számítógépre vinni képes, modern fényképezőgéphez juthattunk.

Moldova György író, aki az egészségügy helyzetéről írt könyvében jelentős részt szentelt a hajléktalanok egészségügyi ellátásának, szintén jelentős adománnyal támogatta kórházunk működését.

A németországi Johanniták (Johanniter Umfallhilfe Lauf) évek óta tartó rendszeres támogatása - egészségügyi felszereléssel, ruházattal, tartós élelmiszerrel - 2003-ban sem maradt el, igen nagy segítség volt a „Fűtött utca” beindulása miatt megnövekedett feladat elvégzésében.

A folyamatos működésben nem elhanyagolható az a mindennapos támogatás sem, mellyel magánszemélyek használható ruházattal, feleslegessé vált gyógyszerek részünkre történő eljuttatásával segítenek.

Köszönet minden támogatónak.

Betegforgalmi kimutatás 2003. év

I. Háziorvosi rendelő	II. Háziorvosi rendelő	Bőrgyógyászati szakrendelő	Kórházi fekvőbeteg
2660	2552	1079	410

A kórházi fekvőbetegek számához még 26 főt kell számítani, akik 2002. december 31-én már bent feküdtek.

**Dr. Iványi Tibor
főorvos**

Fogászati ellátás

A hajléktalanok általában többféle betegségben szenvednek. Gyorsan öregszenek, nehezen állapítható meg életkoruk. Rossz fogazatuk, fogatlanságuk egészségi állapotukat, megjelenésüket csak tovább rontja.

Ezt a tényt ismerte fel az Oltalom Karitatív Egyesület vezetősége 1997-ben, amikor megszervezte a hajléktalanok fogászati ellátását. 1997. október 1-jén indult a fogászati rendelés az Oltalom Kórházban. Az elmúlt években szervesen beleilleszkedett a járóbetegellátás keretébe a fogászat is.

Ma már tudjuk, hogy sok betegség indulhat ki az elhanyagolt, lepedékes szájból. A hajléktalanok egy része ínygyulladással is küzd. A magyarországi lakosság komoly fogászati problémákkal küszködik, az emberek túlnyomó részének 5-6 rossz foga van illetve fogatlan. A felnőtt lakosságon belül a hajléktalanok fogászati státusza még elszomorítóbb, szinte valamennyi hajléktalan jelentős foghiányban szenved. Az elmúlt évben 629 fogbeteg kereste fel rendelésünket. Ez azt jelenti, hogy a heti kétszeri rendelési idő „kitöltött”.

A legtöbb beavatkozás foghúzás volt, de szép számmal jöttek olyanok is, aki fogat tömetni illetve pótoltatni szerettek volna.

Az OEP nem finanszírozza a fogászati ellátást, ezért sajnos a fogpótlásért fizetni kell. A fogpótlás komoly anyagi terhet ró a hajléktalanokra.

Az elmúlt hat évben egyre több hajléktalan kereste fel több alkalommal is a fogászati rendelést.

Úgy érezzük, hogy a betegek bizalommal vannak irántunk, és igénylik munkánkat.

Dr. Holba Magdolna
fogszakorvos

„Megtanulni tisztelni másokat azt jelenti, hogy nem fosztjuk meg őket saját problémáik megoldásának lehetőségétől.”

Pszichiátriai betegek gondozása

A fokozottabb egészségügyi ellátásra szoruló pszichiátriai betegeket gondozó részleg a 2003. év januárjában kezdte meg működését.

Az Egyesület intézményeit felkereső hajléktalan személyek között egyre több az egészségügyi ellátásból kiszoruló vagy azt igénybe venni nem tudó pszichés-mentális problémákkal küzdő hajléktalan ember, akiknek gyógyítását és szociális, mentális segítségét kevesen vállalják. Ezért tartottuk fontosnak, hogy az Egyesület ellátó rendszere bővüljön, erre az igényre is reagáljon, a gondozás mellett rehabilitációs szolgáltatást is kínáljon a hajléktalanoknak.

A pszichiátriai betegeket gondozó részleg a Dankó utca 9. szám alatt működik, **20 férfi számára biztosít elhelyezést**. Kilenc szobában, egy konyhában, fürdőben és közösségi helyiségben telik a lakók mindennapi élete. A közösségi helyiség ad teret a csoportos foglalkozásoknak, ünnepi rendezvényeknek. Havonta két alkalommal tartunk lakógyűlést, ahol az aktuális teendőket és problémákat beszéljük meg.

A napi háromszori étkezést a népkonyha ebédlőjében biztosítjuk. Itt nyílik lehetőség vendégek fogadására is, és ez a hely ad otthont a csütörtökön és vasárnap délután tartott istentiszteleteknek.

A felvétel rendje

Az Otthonba folyamatosan vesszük fel a felnőtt korú hajléktalan férfiakat. A jelentkezők felvételi beszélgetésen vesznek részt, ahol jelen van egy pszichiáter szakorvos, egy belgyógyász szakorvos és egy szociális munkás.

Ezt követően kerül sor az egészségi állapot felmérésére és a szükséges terápia beállítására, majd a megállapodás és a gondozási szerződés megkötésére.

Beköltözésnél szükség van ÁNTSZ fertőtlenítő igazolásra és hat hónapnál nem régebbi negatív tüdőszűrő leletre is.

Az Otthonban dolgozik egy pszichiáter, egy belgyógyász szakorvos, négy szociális munkás, egy gyógytornász és egy takarítónő. A mindennapi gyógyszerosztást az Oltalom Kórház ápolószemélyzete látja el. Az intézményben 24 órás orvosi és nővéri ügyelet működik, így a kliensek orvosi felügyelete és ápolása folyamatos.

A szociális munkások egyéni esetmenedzselést végeznek, segítséget nyújtanak a lakók tartós bentlakásos intézménybe történő elhelyezéséhez vagy családi környezetbe történő visszahelyezéséhez, munkahelykereséshez, kapcsolataik ápolásához. Emellett a mindennapokban felmerülő pszicho-szociális gondozást illetve ügyintézkést végzik. A dolgozók kéthetente team és esetmegbeszélő csoportüléseken vesznek részt.

Lakóink hetenként vesznek/vehetnek részt kézműves valamint terápiás csoport foglalkozásokon, amiket terveink szerint folyamatosan színesíteni szeretnénk. Szervezünk kulturális programokat és kirándulásokat, lebonyolításukban a szálló minden lakója részt vállal. Legjobb példa erre a karácsonyi ünnepségre való készülődés: volt, aki a karácsonyfa díszítéséből vette ki részét, más valaki citerajátékával szórakoztatta a többieket.

A kikerülés módja

Lakóink maximum két évig tartózkodhatnak a szállón. Kivételt képeznek azok a személyek, akik tartós bentlakásos intézménybe való elhelyezésre várnak.

Esetükben a maximális kétéves lakhatás határozatlan időre szól. A jelenlegi lakók közül 14-en várnak idősek otthonába történő elhelyezésre, és 1 fő vár pszichiátriai betegek otthonába való felvételre.

Működésünk a számok tükrében

A 2003-as évben 24 lakónk volt. Ebből egy kliensünk idősek otthonába került elhelyezésre, egy fő átköltözött a BMSZKI absztinens szállójára, két személy esetében sikerült felvenni a kapcsolatot a családjukkal, ők hazaköltöztek. Egy lakónk intézményi jogviszonya magatartási problémák miatt szűnt meg.

A szociális ügyintézés során 10 alkalommal csináltattunk TAJ- illetve adókétyát, 2 személynél volt szükség személyi és lakcímbeljelítő kártya pótlására. Egy esetben indítottuk el az idősek otthonában történő elhelyezést, három kliensnél segítettünk elintézni a rokkantnyugdíjazást.

Esetismertetések

Az elkövetkező két esettel, János és Tibor történetével szeretném szemléltetni a pszichiátriai részlegben történő szociális munkát és annak jelentőségét, az ellátás fontosságát.

Az első eset (nevezzük Jánosnak), jól jellemzi a hozzánk fordulóknak kapcsolatát az Egyesülettel intézményeivel és szakembereivel.

Emberünk egyike azoknak a vajdasági magyaroknak, akik a szálló megnyitása után érkeztek. Már egy éve tartózkodott menekült szállókon, amikor közelebbről megismertem. Akkor, mint ügyeletes próbáltam segíteni papírjai intézésében.

Miután megkapta a munkavállalási engedélyt, több vajdasági társával együtt a Közterület Fenntartó Vállalatnál helyezkedett el. Kapcsolatunk ekkor szakadt meg először, ugyanis a vállalat szállójára költözött társaival együtt. Kiegyensúlyozott, az élettől még sokat váró ember benyomását keltette. Igaz, a szállón akadt néha kisebb probléma az alkoholfogyasztásával, de ez nem volt túl látványos, és az átlagosnál nem súlyosabb.

A következő információt kb. egy évvel ezelőtt szereztem róla. Balesetet szenvedett, aminek következtében elvesztette munkáját, szállását. A Migrációs Hivatal segítségével visszakerült a szállóra, és onnan a kórházba. Igaz, nem önszántából, de nem volt más választása egészségi és anyagi helyzete miatt. Ez a kényszerpálya látszólag nem okozott problémát neki. Nyugodtan töltötte a lábadozás idejét, talán egy kicsivel csendesebb lett.

Ekkor kerültem hozzá közelebb mint kórházi gyakornok. János fizikai állapota a vártnál lassabban javult, és pszichés problémák jelentkeztek nála. Az egyéni beszélgetésekből kiderült: nehezen viselte a tétlenséget és azt a tényt, hogy talán soha nem lesz régi a fizikuma. A bajt pedig tetőzte „állítólagos” testvére, akinek megjelenését követően egyre romlott az állapota. Az állítólagos szót itt azért használom, mert míg János tökéletes anyanyelviséggel beszélt magyarul, addig testvére alig érthetően, törve beszélt nyelvünket. János erről a témáról nem volt hajlandó beszélni, csak annyit mondott, hogy ő a testvére. Mivel tudunkkal nem volt hozzátartozója sem Magyarországon, sem Szerbiában, ezért elfogadtuk ezt a magányosságból adódó, kényszer szülte testvérséget. Barátokat nem tudott és nem is akart szerezni a szállón, innen pedig betegsége miatt nem igazán tudott kijárni. Az ismerős látogatása egyre ritkább lett, és végül megszűnt.

A következő időszakban János állapota egyre jobban javult, gyógyszereit rendszeresen szedte. Úgy nézett ki, hogy 10 év után megkapja az állampolgárságot, és egy ismerőse is megkereste, aki munkát ajánlott neki vidéken. Visszatért önbecsülése, és teljes erővel dolgozhattunk azon, hogy megvalósuljon a vidéki munka. Közös munkánknak köszönhetően ki is tudott költözni a szállóról.

Akkor úgy gondoltam, hogy az eset lezárt, de az élet mást produkált. János vidéki munkája nem tartott túl sokáig. Ismételen megjelent intézményünkben, ekkor már magyar állampolgárként. Tudatosan kereste meg az Oltalom menhelyet. A éjjeli menedékhelyen töltött el két hónapot, mikor javaslatomra jelentkezett az Otthonba. Sikertelen bekerülnie, és úgy tűnik, kedélyállapota kiegyensúlyozottabbá vált.

Közös célként megfogalmaztuk az albérletbe költözés lehetőségét, és ennek érdekében egy intenzívebb előtakarékosságot.

Remélhetőleg egy év múlva már egy sikeresen lezárt esetről számolhatok be.

A második eset Tibor története.

Az úr már ismert személy volt éjjeli menedékhelyünkön, mikor egyre súlyosbodó alkoholproblémái miatt került közelebbi kapcsolatba a házi orvosokkal.

Egy hosszas kivizsgálás megállapította, hogy fiatal kora ellenére az elfogyasztott alkohol hatására a mája olyan mértékben károsodott, hogy akár halálos is lehet, ha nem hagyja azonnal abba a mértéktelen italozást. Ezekre kórházunk orvosa hívta fel a figyelmét.

Olyan hatásosan sikerült lebeszélni őt az italozásról, hogy egyik napról a másikra a napi 4-5 liter boradagja nullára csökkent. Ezzel és a gyógyszeres kezeléssel sikerült leállítani a halálos

folyamatot. Igaz, a szakorvos véleménye szerint mája már így sem lesz soha olyan állapotban, ami hosszú életet biztosíthatna Tibornak, de - ital nélkül - akár 10 évig is élhet. Ekkor merült fel a lehetőség, hogy amíg nem tudunk jobb megoldást, az Otthonban kapjon elhelyezést. Félő volt, hogy ha az utcán marad, régi barátaival vissza fog esni az alkoholizmusba.

Volt egy üres hely, és az eset sürgőssége miatt soron kívül bekerülhetett az intézménybe. Itt pótoltuk elveszett iratait, és felvettük a kapcsolatot a BMSZKI Vaspálya utcai absztinens szállójával. A bekerülés feltétele, hogy az absztinenciát vállaló hajléktalan ember eljárjon a felvételi előkészítő csoportba. Általában két-három csoportfoglalkozás után választ kap a jelentkező arra, hogy beköltözhet-e a szállóra. Tibor már legalább öt alkalommal volt, de semmi biztosat nem tudott. A tétlenség és a bizonytalanság hatására hangulata egyre romlott. Félő volt, hogy feladja a reményt, és ismét a pohár után nyúl. Egyéni beszélgetéseken megpróbáltam erősíteni elszántságát. Sikerült rávenni, hogy újra munkába álljon.

Kéthónapos várakozás után bekerült a szállóra. Az eset lezárása óta eltelt két hónap. Tibor jól érzi magát új lakhelyén.

Farkas Barnabás
szociális munkás

Kórházi szociális munka

Kórházi szociális munkám során továbbra is azt tapasztaltam, hogy az idős, demens, szenvedélybeteg, esetleg fogyatékos hajléktalan személyek tartós vagy akár átmeneti elhelyezése is már szinte lehetetlen feladatként jelentkezik a segítő szakmában.

A többhetes, vagy -hónapos gyógykezelés után sajnos gyakran egyedüli lehetőségünk a kórházból történő kiírás után, hogy az éjjeli menedékhelyekre vagy az utcára, illetve korábbi búvóhelyükre „gondozzuk ki” a tényleges kórházi gyógykezelésre már nem szoruló betegeket.

Munkámat nehezítette, hogy az átmeneti elhelyezést biztosító betegszobai igénybevétel is már csak a „beutaló csoport” döntése szerint lehetséges. Véleményem szerint így az elhelyezésre szoruló betegek közül már felvételkor ki tudják választani azokat, akik a felvevő intézménynek feltehetően kevesebb gondot, problémát okoznak majd. A betegszobai elhelyezésnek pedig az lenne a feladata, hogy a kórházból kikerült, lábadozásra szoruló betegeknek minden esetben védelmet, további gondozást biztosítson, s így jobb egészségi állapotba kerüljenek. Sajnos az utóbbi két év tapasztalata szerint a hajléktalanok részére létesített átmeneti szállókra is csak az kerülhet be, aki munkaszerződéssel rendelkezik. A mi betegeinknek erre nem sok esélyük van, mert vagy betegségük, vagy koruk miatt már nem alkalmazzák őket a munkaadók.

A hosszabb időtartamra szóló lakhatás biztosítására azért is lenne nagy szükség, hogy még be nem fejeződött ügyeikben továbbra is minden segítséget megkaphassanak.

Sajnos a hajléktalan emberek egy része hiába ígéri meg a kórházból történő távozása során a kapcsolattartást, postájuk felvételét, ezt nem mindig tudják betartani, mert vagy vidéken kapnak lehetőséget fekete munkára lakhatás biztosításával, vagy szenvedélybetegségük révén kerülnek olyan állapotba, hogy még a rendszeres jövedelem felvétele (pl. rokkantsági nyugdíj, nyugdíjszerű ellátás, rendszeres szociális segély folyósítása) sem válik fontossá számukra. Ilyen esetekben a betegek utolérhetetlensége miatt a kérelmeket elutasítják, így nem juthatnak hozzá a részükre törvényesen biztosítható ellátáshoz. Az elutasítást követően néhány hét, jobb esetben néhány hónap elteltével sokkal rosszabb egészségi állapotban kerülnek ismételt felvételre kórházunkba, és újból kezdeményezhetjük az ellátás milyenségének megállapítását. Ezekben az esetekben nem az zavar, hogy a rászorulóknak már talán negyedik, ötödik alkalommal kezdeményezem a rokkantsága megállapítását, hanem az, hogy a beteg nem kapja meg időben a neki járó rendszeres jövedelmet vagy egyéb segítséget.

Fontosnak tartom azt is, hogy a szociális otthoni elhelyezéshez ismerjék a kérelmező tényleges tartózkodási helyét, hogy a kérelem elfogadásához illetve elbírálásához szükséges előgondozást a kiválasztott otthon dolgozója el tudja végezni, mert ennek hiányában a kérelem elutasításra kerül. Jó lenne egyre több idősek otthonát létesíteni a hajléktalan embereknek is, mert minél hosszabb időt tölt valaki az utcán, annál nehezebben tud alkalmazkodni a szociális otthonban előírt együttélési szabályokhoz, elvárásokhoz és a térítési díj megfizetését sem tudja elfogadni, hiszen nyugdíjával addig szabadon rendelkezett.

Esetleírások

Az elmúlt évben több eset is megerősítette és igazolta a hitemet abban, hogy még azoknak az ügyfeleinknek is lehet esélyük a változásra, akikről a velük hosszú évek óta foglalkozó segítők már szinte lemondtak, illetve kialakult véleményük szerint semmi kilátásuk sincs arra, hogy szenvedélybetegségüktől megszabadulva dolgozzanak, szállón lakjanak. A változásukhoz szükséges segítség teljesen különböző volt, hiszen a személyiségük is teljesen más.

Ferencnek, súlyosan fogyatékos, középkorú betegünknek esetében azért volt lehetséges a segítség, mert ő mindig az általa kiválasztott intézményhez és az ott dolgozó segítőkhez kötődött, így nehezen tudta elfogadni a változást, ami az esetleges más intézménybe történő áthelyezésével járt. Egyesületünk helyi adottságait figyelembe véve előfordult, hogy kórházi gyógykezelését követően nem tudtuk biztosítani intézményen belüli elhelyezését.

A részére biztosított átmeneti szállókról minden esetben hamarosan az utcára került. A számára elfogadható segítséget végül is a Magyar Máltai Szeretetszolgálat betegszobai elhelyezése hozta meg, mivel az ott dolgozó szociális munkásokat el tudta fogadni, és az intézmény földszintes kialakítása lehetővé tette számára azt is, hogy ugyanott átmeneti szállóra kerülhessen. Az elhelyezéséhez szükséges absztinenciát, a számára biztosított munkalehetőséget és azt, hogy az ellátásáért fizetnie kell, vállalni tudta.

Imre szintén középkorú, már több éve gondozottunk, saját elmondása szerint is alkoholista: „Én mindig alkoholista voltam, valószínűleg annak is születtem, mert már gyerekkoromtól kezdve ittam, nem is keveset.” A hosszú évek alatt több szociális munkás segítségével, saját akaratából vett részt addiktológiai kezeléseken, de sajnos mindig visszaesett. Esetében nagy segítség volt, hogy családjával – két gyermekével – sikerült újból kialakítania tartós, segítő kapcsolatot, annak ellenére, hogy a nagyobbik lánya már nem tudott hinni az ígéreteinek, és gyermekeit védve nem engedte, hogy betegünk az unokáit láthassa.

Imre sokadik elhatározásaként ismét jelentkezett addiktológiai kezelésre a Merényi Gusztáv Kórház Pszichiátriai Osztályára, majd a kezelés befejeztével segítségünkkel elhelyezésre került védett, absztinens szállóra. Már kilenc hónapja sikerült absztinensnek maradnia. Rendszeresen meglátogat, és örömmel számol be arról, hogy családjával rendeződött a kapcsolata, többször is meglátogathatta az unokáit, és az ünnepeket családjával tölthette.

A 2003. évben a kórházunkban gyógykezelt 410 betegből 191 betegnek segítettem szociális ügyeik intézésében.

46 esetben kezdeményeztem nyugdíjszerű ellátás megállapítását, 6 esetben a szolgálati idő hiánya miatt nem volt megállapítható az ellátás, de mind a 6 esetben jogosultakká váltak az illetők rendszeres szociális segély folyósítására, amit a lakhelyük szerinti önkormányzattól kapnak.

Az elvesztett TAJ-kártya pótlásánál bevezettem, hogy a korábban megigényelt kártya hitelesített másolatát kapják meg betegeink, így ez évben csak 20 alkalommal kellett pótolni a hiányzó hatósági igazolványt.

23 esetben pótoltam az elvesztett vagy ellopott személyazonosító igazolványokat.

8 esetben kezdeményeztem szociális otthoni elhelyezést, és három betegünk részére már biztosítottak is férőhelyet, amit elfoglaltak.

Munkám rendkívül sokszínű, mindennap van bőven feladatom.

Olasz Papp Krisztina
szociális munkás

CSALÁDSEGÍTÉS, GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÁSOK:

Családok Átmeneti Otthona

Intézményünk már három éve működik az Oltalom Karitatív Egyesület fenntartásában. Az Otthonban a **gyermekvédelmi alapellátás keretei között** nyújtunk szociális, mentális segítséget a bajba jutott, gyermeküket egyedül nevelő illetve férjüktől ideiglenesen vagy véglegesen külön élő anyukáknak és gyermekeiknek, valamint terhes anyáknak. A férőhely igénybe vehető maximális ideje másfél évre emelkedett, amit tapasztalataink szerint a bekerülők zöme ki is használ. Ennek egyik okát abban látjuk, hogy szinte minden ilyen jellegű intézmény előjegyzéses rendszerben működik, a várakozási idő nagyon hosszú. Van olyan intézmény is, ahol az elutasítást követő fél éven belül nem lehet újra próbálkozni.

Az intézményünkbe való felvételt személyes beszélgetés előzi meg, és mivel a jelentkezők száma mindig jóval magasabb a férőhelyekénél, nálunk is életbe lépett a várakozólistás rendszer.

Ennek az évnek sajátossága, hogy az előzőkhöz képest sokkal többen voltak az egy gyermekkel jelentkezők és a gyeseen lévők. Érdekes még, hogy a jelentkezők között több

volt azoknak az anyáknak a száma, akiknek más nemzetiséghez tartozó férjük, élettársuk volt, főleg afrikai származásúak.

A felvételi kérelmek okai az előző évekhez hasonlóan alakultak:

- fellazult családi és társas kapcsolatok,
- a családban előforduló devianciák és agresszió,
- lakhatás hiánya,
- elszegényedés.

Ebben az évben nem volt olyan esetünk, ahol a „lakásmaffia” szerepe felmerült volna.

Intézményünkben hosszú évek óta jól összeszokott dolgozói team működik. Feladatainkat együttműködve, de önállóan, egyéni felelősséggel végezzük. Intézményünkben egyéni esetkezelés folyik, melynek során egyénre szabott **gondozási tervet** készítünk. A kivezető utak, megoldási lehetőségek keresésében és megtalálásában a kliens elképzeléseit, terveit szem előtt tartva, vele együtt tevékenykedünk.

A felmerülő problémák megoldása érdekében igyekszünk felgöngyölíteni a családi kapcsolatokat, és felkutatjuk azokat az intézményeket, melyek szintén segítenek a megoldásban. Családgondozás keretében, egyéni gondozási-nevelési terv alapján biztosítjuk illetve figyelemmel kísérjük a gyermekek egészséges testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődését.

Az intézeti ellátásból való kikerülés lehetőségei egyre csökkennek, az önkormányzatok a lakáspályázatokat valamilyen okra hivatkozva sorozatosan elhalasztják.

Van olyan esetünk, ahol két éve nem volt pályázat, folyamatosan 2-3 hónappal későbbre ígérik a kiírást. Az albérleti lehetőséget lakóink nem nagy számban tudják igénybe venni a magas bérleti díjak miatt.

A meglévő alternatívák: jó esetben rendeződnek a családi kapcsolatok, gyakori a kényszerből vagy félelemből történő családegyesítés, de a leggyakoribb, hogy egy másik szociális intézmény szolgáltatásait veszik igénybe az anyukák. Megnehezíti a kikerülést ebből az élethelyzetből, hogy a gyermeküket egyedül nevelő anyák munkába állási lehetőségei nagyon korlátozottak. A munkáltatók tartanak a gyakori hiányzástól, ezért rendszeres az elutasítás, vagy csak feketén akarják foglalkoztatni őket, ami betegség, iskolaszünet idejére jövedelemkiesést és egyben ellátatlanságot jelent. Az alacsony iskolázottság, - ami jellemző az otthonban megforduló nőkre - tovább korlátozza foglalkoztatási esélyeiket, csak alacsony presztizsú munkákat ajánlanak fel, minimális javadalmazásért. Ezek az okok arra sarkallják őket, hogy inkább a kisebb összegű, de biztos szociális juttatást válasszák a nem sokkal magasabb és bizonytalan bérezéssel szemben. 2003-ban **32 anya és 45 gyermek vette igénybe** a Családok Átmeneti Otthonának szolgáltatásait.

Ducsayné Süth Brigitta

Családok Oltalom Szolgálat

A beszámoló célja: a nevelőszülői hálózat működésével és működtetésével kapcsolatos lényeges események ismertetése.

Az események időrendi sorrendje 2003-ban:

- július 1-jei időponttal kaptuk meg a nevelőszülői hálózat működési engedélyét;
- július 14-én az Oltalom Karitatív Egyesület támogatási szerződést kötött a Magyar Államkincstárral;
- szeptember 4. az első szakmai napunk;
- szeptember hónapban került sor a nevelőszülői szerződések megújítására a törvény és rendeletmódosítások figyelembevételével;
- a nevelőcsaládok meglátogatása: havonta egy alkalommal és szükség esetén történik;
- a Magyar Államkincstár szeptember 17-én ellenőrizte a törvényben előírt nyilvántartások vezetését, a normatíva felhasználását és az átutalás módját;
- a Fővárosi Gyámhivatal november 19-én vizsgálatot tartott a szakmai munka tartalmát, a törvényben előírt kötelezettségek teljesülését illetően.

Munkánk során a gyermekeket megillető jogokat kiemelt alapelvnek tekintjük.

1. *A felnőttek bármilyen kapcsolatba kerülnek Veled, azt kell tenniük, ami számodra a legjobb. (3. cikkely)*
2. *Jogod van ahhoz, hogy nevet kapj. Születéskor nevedet, szüleid nevét és születésed időpontját anyakönyvbe kell írni. Jogod van ahhoz, hogy nemzetiséged legyen, ahhoz, hogy ismerd szüleidet és ők rólad. (7. cikkely)*
3. *Nem szabad elszakítani Téged szüleidtől, hacsak ez nem a Te érdekében történik. (9.cikkely)*
4. *Ha nincsenek szüleid, vagy ha nem vagy biztonságban szüleidnél, jogod van különleges védelemre és segítségre. (20. cikkely)*
5. *Jogod van jó életminőséghez. Ez azt jelenti, hogy a felnőttek gondoskodnak rólad, hogy legyen ételed, ruhád és lakhelyed. Ha szüleid ezeket nem engedhetik meg maguknak, az államnak kell segíteni. (27. cikkely)*
6. *Ha egy kisebbségi csoporthoz tartozol, jogod van saját kultúrád, nyelved és vallásod gyakorlásához. (30.cikkely)*

(Alexander Nurnberg kilenc éves kislány megfogalmazásában)

A szakmai munka áttekintése

A Családok Oltalom Szolgálat szakmai munkájának tervezéséhez azt az időszakot vettem figyelembe, ami a tényleges alapítástól a naptári év szerinti egy év elteltét öleli fel. Ez az egy év csupán jelképes töredékét képezi a kétszer hároméves szervezetfejlesztési és hálózatépítési munkának.

A Családok Oltalom Szolgálatának első terve nem a formális törvényi kötelezettségen alapul, hanem azon a szakmai követelményrendszeren is, ami egyrésztől nélkülözhetlenné teszi a

szemléleti alapelvek és működési keretek gyakorlati tapasztalatokon nyugvó átláthatóságát és az önkéntes segítők szakmai közösséggé való kovácsolódását.

A Szolgálatot mint a civil szociális bázis szakmai munkáját – az „újszülött kora” ellenére – folyamatos feladatbővülésnek és erősödő társadalmi, területi, szakmai legitimitás megszerzésének kellett jellemeznie.

A Családok Oltalom Szolgálata komplex humánszolgáltatói alapelvei:

- a családok működőképességének erősítése a tudatos szülői szerepvállalás támogatásával;
- családi-egyéni-közösségi problémakezelés mint tevékenységünk fő színtere.

A Szolgálat **szakmai programjában megfogalmazott célok** gyakorlati megvalósítása:

- szervezeti és szakmai elképzeléseink ismertetése társadalmi, szakmai körökben,
- egyéni arculat tervezése: szolgálati, szolgáltatói dokumentáció, kapcsolatteremtési kultúra;
- egyedi szakmai profil és protokoll kimunkálásának és terjesztésének megkezdése;
- önszerveződés segítése;
  - saját segítőcsalád hálózat kiépítése,
  - szakmai és civil partnerkapcsolatok kiépítése,
  - szemléleti és módszertani értékeink közvetítése;
- forrás- és szolgáltatásbővítés menedzselése:
  - adománygyűjtés,
  - támogatók toborzása,
  - ellátási szerződések kötése;
- hálózatépítés a társadalom minden rétegét megillető egyetemes jogok közvetítése érdekében;
- a prevenció és az alapellátások elérhetőségének és hatékonyságának erősítése.

A Családok Oltalom Szolgálata szeretné nevelőszülői hálózatát fejleszteni.

Sajnos a képzési támogatásra benyújtott pályázatunk sikertelen volt. Erőforrásokat keresünk a tervezett szervezetfejlesztés megvalósításához.

Oltalom Ifjúsági Otthon (Békéscsaba)

A speciális igényekkel rendelkező menedékkérők és menekültek védelme terén kiemelkedő eredmény, hogy megnyílt a kísérő nélkül hazánkba érkező gyermekek otthona Békéscsabán.

A Közép-Európai Régióban egyedülálló intézményt Dr. Mádl Ferenc, a Magyar Köztársaság Elnöke avatta fel 2003. június 27-én Lamperth Mónika Belügyminiszter Asszony kíséretében.

***Az Otthon célja,** hogy megakadályozza a gyermekeket veszélyeztető embercsempészetet és emberkereskedelmet, amelyet Európa-szerte kiemelten fontos célként kezelnek.*

Az otthonban lakó gyermekek védett környezetben élhetnek, és fokozott jogi védelemben részesülnek.

A kísérő nélküli kiskorú ill. felnőtt hozzátartozójától elszakított gyermek az a 18 éven aluli fiataikorú, aki származási országán kívül tartózkodik, elszakítva szüleitől vagy jogi/szokásjog szerinti elsődleges gondviselőjétől. Az intézetben elhelyezettek közül néhányan teljesen magukra maradtak, míg mások talán kiterjedt családjuk tagjaival éltek. Valamennyien felnőtt hozzátartozó nélkülinek minősülnek, és a nemzetközi, regionális jogi normák értelmében nemzetközi védelemre jogosultak. A kísérő nélküli kiskorúak kérhetnek menedéket üldöztetés miatti félelmükben, az emberi jogok megsértése okozta védelem hiánya, fegyveres konfliktus vagy az országukban fennálló zavargások miatt. Lehetnek embercsempészek áldozatai, akik prostitúcióra kényszeríteni, vagy bármely más módon kihasználni akarják őket, de az is gyakori, hogy súlyos nélkülözés elől menekülnek Európába. A nemzetközi védelem azért szükséges, mert ezek a gyermekek és fiatalok elhagyták hazájukat, az otthoni közösséget, és Európáig vagy Európán át utaztak.

Helyzetük megoldása nagy figyelmet igényel a tartózkodási helyük szerinti országokban. A probléma lényege, hogy a kiskorúak szülei illetve jog szerinti gyámjuk gondoskodása és védelme nélkül társadalmi és pszichés hátrányt szenvednek.

Az Oltalom Ifjúsági Otthon célja, hogy egyértelmű iránymutatást adjon a magyar állami politikának és gyakorlatnak, közösen több más szervezetekkel együtt, amelyet Európában a felnőtt hozzátartozótól elszakított gyermekek jogainak védelme és gyakorlati megvalósítása megkíván.

Mivel Magyarországon korábban nem létezett ilyen intézmény, az Oltalom Karitatív Egyesület vezetősége úgy döntött, hogy - állami feladatot vállalva – megnyitja Kelet-Európa első, kísérő nélküli menedékkérő gyermekekkel foglalkozó Ifjúsági Otthonát Békéscsabán.

Az ellátott külföldi gyermekek létszáma 2003-ban:

Szolgáltatásainkat **39 kiskorú külföldi** vette igénybe. Számukra az Otthon biztosította a teljeskörű ellátást, jogi védelmet, iskoláztatást, orvosi ellátást valamint a családdegysítést 5 alkalommal (Németország, Svédország, Szerbia-Montenegró felé).

Az Ifjúsági Otthonban történő elhelyezés után a fiatalok alapfokú magyar nyelvoktatásban vettek részt, amely felkészítette őket a nemzeti iskolába történő beilleszkedésre. Kivétel nélkül minden fiatal általános illetve középiskolába valamint óvodába jár.

A 15 éven aluli gyermekek a békéscsabai 10. számú Általános Iskola diákjai, míg az idősebbeket a Kézműves Szakiskola fogadja. A Kézműves Iskolába járó növendékeink közül 2004. nyarán négyen záróvizsgát tesznek, amely alapul szolgál majd a 2005. évi szakvizsgájukhoz. Az iskolai tananyag nyelvi akadályait tolmáccsal valamint a magyar tananyag angol nyelvűre fordításával oldjuk meg. De fiataljaink szépen haladnak a magyar nyelv elsajátításában is.

Beigazolódott az az elsődleges feltételezésünk, hogy a védelmünkbe kerülő gyermekek és fiatalok komoly megpróbáltatásokon és traumákon esnek át menekülésük közben. A 39 gyermek közül 30 szorult lelkiállapota miatt gyógyszeres kezelésre (nyugtatók, altatók) valamint pszichológus szakember felügyeletére. Volt, aki öngyilkosságot kísérelt meg, akadt, aki „csak aludni” nem tudott, némelyik napokon át zokogott elvesztett szülei után. A legnehezebb az eddigi munkánk során, hogy nem lehet egykönnyen családdegysítést létrehozni. Magyarországon még nem hatályos a Dublini Egyezmény, amely lehetővé teszi a

gyermek kiutaztatását abba az országba, ahol a szülők is menedékkérők, így a gyermek kérelmét is az ottani hatóságok bírálhatnák el.

Az is beigazolódott, hogy Magyarország még mindig nem célország. Eddig kevés kivétellel (10 fő) minden gyermek továbbment más nyugat-európai országba, ahol barátaik, rokonaik élnek.

Munkánk során fokozottabb figyelemben részesülünk az Európai Unió és az ENSZ Nemzetközi Szervezetei részéről.

A vállalt feladatokat kivétel nélkül megvalósítottuk. Tettük ezt annak ellenére, hogy kevés még az a támogatás, amelyben részesülünk a magyar állam részéről.

Védenceink teljes körű ellátása magában foglalja a napi 5 alkalommal történő étkezést; ellátjuk őket a szükséges iskolai felszerelésekkel, ruházattal, sporteszközökkel; biztosítjuk a szabadidő hasznos eltöltését is színház, mozi, kulturális programok, látogatások valamint intézményen belüli foglalkoztatások keretében.

Beszélgetéseket szervezünk a közeli iskolák tanulóival és a környéken lakókkal. A cél egymás jobb megismerése, az előítéletek leküzdése, a barátkozás elősegítése.

Gyermekeink különdíjat nyertek a Békéscsaba Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal és az ENSZ Menekültügyi Főbiztosság által szervezett rajz- és fotópályázaton 2003. december 10-én.

Célunk 2004-ben is, hogy a kormányzati szervekkel együttműködve idén talán kissé stabilabb költségvetésű, Európai Uniós színvonalú intézményt tartsunk fenn. Törekvésünk, hogy minden nehézséggel megbirkózva gyakran lássuk azt az örömet, ami az édesanya arcáról sugárzik, amikor magához szorítja rég nem látott gyermekét. Ez az a pillanat, amiért többek között érdemes végezni ezt a feladatot.

Demeter Júlia
intézményvezető

EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK, KARITATÍV MUNKA

Kézműves foglalkozások

Folytatva a több éve elkezdett tevékenységet, idén is heti rendszerességgel kézműveskedem a hajléktalanokkal, tanítványaim, ill. esetenként külső szakember – népművész - segítségével. Eredményes karácsonyi vásárt tarthattunk a Vörösmarty téren, itt legnagyobb sikere az adventi koszorúinknak volt.

Újdonság volt idén, hogy a korábbi helyszínek megtartása mellett (melegedő, kórház és pszichiátria a Dankó utcában, női szálló a József Nádor téren) a „Fűtött Utca” hajléktalanjai számára is megkezdődtek a foglalkozások. Külön öröm számomra, hogy itt olyan foglalkozásvezetők vannak – Balla Györgyi Mónika és Kerepeczi Szimonetta, - akik a WJLF-án végeztek és jelenleg hajléktalanszállókon dolgoznak, ahol szintén kézműveskednek klienseikkel.

Bőrözéssel, azaz bőrtárcák, kis tarsolyok, szütyők készítésével bővültek ki a már eddig „bejártott” technikák (az agyagozás, a gipszöntés, festés, virágkötészet ... stb.).

A helyben elkészíthető tárgyakat elvihetik, megtarthatják a hajléktalanok, ám a jövőre nézve bedolgozási, árusítási terveinket szeretném realizálni, ugyanis összeírtam azokat a klienseket (jó néhány van ilyen), akik már dolgoztak egy-egy kézműves szakmában (szakmunkás is van közöttük) Őket foglalkoztatni kellene.

Egy-egy grafikust, festőművészt is felfedeztem, akiket külön feladattal és főként nyersanyaggal (papírral, grafittal, festékkel), no meg jó szóval, biztatással kell ellátni! Műveiket elkezdtem gyűjteni. Ezen a téren az lenne a továbblépés, ha képzőművész szakkör működne az Oltalomban, és kiállítási lehetőség is nyílna!

Az ünnepek, jeles napok különösen emlékeztetéseket, hiszen pl. idén húsvétkor 100 tojást festettek meg a hajléktalanok, előzetesen megmutatott hímestojás minták alapján ill. egyéni megoldásokkal. (Jutalomképpen díszeket, csokitojást stb. kaptak tőlem, és nem utolsósorban: örömmel ették meg a tojásokat, ám mintát is bőven kaptak ajándékba.)

A WJLF szociálismunkás hallgatói számára – kézműves óráim egyik követelményeként – kötelező megismerni ezt a tevékenységet. Remélem egyre többen vállalnak önálló foglalkozásokat a jövőben.

Granasztói Szilvia
művésztanár

„ A SZEGÉNYEK ÜGYVÉDJE ”

A 2003. február 1-től 2004. február 1-ig terjedő időszakban jogsegély-szolgálati tevékenységet folytathattunk Egyesületünknel, amelyre sikeres pályázat alapján biztosított lehetőséget a Soros Alapítvány.

A jogsegélyszolgálatunkkal összefüggő jogi feladatok ellátását a Jeszenszky és Hoffmann Ügyvédi Iroda vállalta. Munkájukat kiegészítve, tehermentesítve a jelentkező ügyfelekkel való kapcsolattartást, időpontegyeztetést Egyesületünk részéről egy szociális munkás segítette.

A tevékenység ellátása során heti két alkalommal tartottunk ügyfeleinknek fogadóórát. Telefonon történt bejelentkezés illetve személyes megjelenés alapján sürgős esetekben az ügyfélfogadási időn kívül is rendelkezésünkre álltak az ügyvédi iroda munkatársai.

Az ügyvédi iroda vállalta, hogy a hajléktalanok vagy a rászoruló személyek részére jogi tanácsadást nyújt polgári ügyekben, ide értve a szükséges okiratok megszerkesztését és az illetékes hatóságokhoz történő eljuttatását.

Az ügyfelek által feltárt ügyek jelentős hányadában megállapítható volt, hogy a hozzánk segítségért fordulók jogi problémája visszanyúlik a hajléktalanná válásuk előtti időszakra.

Nagyban hozzájárult hajléktalanná válásukhoz az is, hogy - kellő jogi ismeret és segítségnyújtás hiányában - nem megfelelően jártak el saját ügyükben. Rossz döntéseikkel olyan hátrányos helyzetbe kerültek, hogy azon már jogsegélyszolgálatunk és a hatóságok sem tudtak érdemben segíteni. Több esetben tapasztaltuk azt is, hogy ügyfeleink az évekkel ezelőtt elszenvedett sérelmeiket meg sem kísérelték jogi úton rendezni, vagy ügyükben már korábban számukra kedvezőtlen jogerős ítélet született.

Ezért gyakran szembesültünk azzal, hogy az ügyeik rendezéséhez, igényeik érvényesítéséhez rendelkezésre álló határidőn túl és az esetleges jogerős ítélet után ellehetetlenült helyzetüket megváltoztatható érdemi segítségnyújtásra már nem volt lehetőségünk.

Sajnos tapasztalnunk kellett azt is, hogy hajléktalanná vált emberek szenvedélybetegségét, nehéz sorsát, nélkülözését kihasználó ügyeskedők „segítségével” kerültek ügyfeleink jogsértő helyzetekbe (pl. igazolványaik felhasználásával Bt. létesítése nem létező tevékenységekre, mobil telefonok vásároltatása, majd a hajléktalan nevére szereplő telefonok - feltehetően külföldiek részére történt - értékesítése után keletkező több tízezer forintos kifizetetlen számlák miatti eljárások stb.).

Kisebb súlyú ügyekben eredményesen tudtuk az ügyfelek érdekeit képviselni. Köszönhető ez mindannak, hogy a felmerült problémákról még megfelelő időben szereztünk tudomást, és az időben kapott jogi segítséggel a hozzánk forduló kedvezően tudta intézni ügyeit.

Az elmúlt évben 43 esetben vették igénybe ügyfeleink a jogi segítséget, elsősorban az alábbi ügyekben:

- megörökölt ingatlan adás-vételi szerződés megkötéséhez szükséges ügyvédi meghatalmazás az eljáró örökös részére;
- házasságfelbontással kapcsolatos tanácsadás, keresetlevél elkészítése;
- földhivataltól okirat beszerzése ajándék visszakövetelése iránti per kezdeményezésében;
- tanácsadás a kereset megírásában és a kereset benyújtását követően pártfogó ügyvéd kijelölésének kérése;
- szabálytalan áramvételezés feltételezése és következményeinek tisztázása;
- tanácsadás szabálysértési ügyben kirótt bírság megfizetésének elengedésére, csökkentésére, illetve ehelyett szóba jöhető közérdekű munka vállalására;
- az elmaradt jövedelem pótló támogatás igénylése hajléktalan szállókon élő igényjogosultak részére;
- birtokvédelem kezdeményezése stb.

A folyamatban lévő ügyekben a pályázatban megjelölt egy éven túl is folytatjuk az ügyek vitelét, remélve, hogy segítségünkkel azok minden esetben a jog által biztosított lehetőségekhez képest kedvezően zárulnak le.

Véleményünk szerint olyan jogsegélyszolgálat biztosítására lenne szükség, amely a megelőzést szolgálná, ahová a nehéz helyzetben lévő ügyfelek folyamatosan fordulhatnának jogi tanácsért, még mielőtt rossz döntésükkel vagy a rászorultságukat, tudatlanságukat kihasználók kényszerítésével, megtévesztésével saját magukat és a hozzátartozóikat kilátástalan helyzetbe sodornák.

Olasz Papp Krisztina
szociális munkás

Ruhaadomány – ruharaktár – varróműhely

A 2003. év végén arra kaptam megbízást az Egyesülettől, hogy az elmúlt évek tapasztalatai alapján racionalizáljam a ruhaadományok kezelését, szétosztását, a maradékok újrahasznosítását. A feladat végrehajtása első megközelítésben nagyon egyszerű dolognak tűnt, de az eddigi rendszer alaposabb megismerése után nyilvánvaló lett, hogy ez több hónapon át tartó, nagyon kemény munkát tesz szükségessé mind magam, mind munkatársaim részéről.

Hála a segíteni akaró emberek jóindulatának és nagy számának egyre több ruhaadomány érkezik hozzánk Budapestről és az ország különböző részéről, illetve külföldről is.

A legnagyobb gondot a meglévő raktár és válogatóhely szűkössége okozta. Másik probléma az adományok évszakonkénti eltolódásából adódik. A nyári hónapokban főleg a téli ruhaneműk, míg a téli hónapokban a nyáriak érkeznek. További feldolgozási nehézséget jelent, hogy az adományokban vegyesen találhatók a gyermek-, női és férfiruhák, cipők.

Megoldást a „Fűtött utca” épületében kialakított kb. 50 m²-es, új raktár jelentett, melyben egy erre a célra tervezett polcrendszer segítségével mintegy 150 m²-nyi, könnyen átlátható raktározási és rakodófelülethez jutottunk. Ebben az új rendszerben már nemek szerint (férfi – női), életkor (gyermek-felnőtt) méret és ruhaféleség szerint válogatjuk, osztályozzuk és a további felhasználás alapján rendszerezük a beérkezett ruhaneműket. Ez az új szisztéma módot ad arra, hogy a rászoruló embereket és a hajléktalanokat minél gyorsabban, a szükségletüket legjobban kielégítő ruhákhoz juttassuk a rendelkezésre álló lehetőségeinkhez képest.

Az adományok feldolgozásának folyamatossága érdekében a helyben ellátottak számára heti kétszeri állandó időpontban ruhaosztást tartunk. Az eddigi tevékenységgel szemben mind a rászorulóknak, mind a dolgozók számára kezelhetőbbé tettük a kiszolgálást és a raktári munkát. A hét három napján (hétfőn, szerdán, pénteken) a beérkezett zsákok bontása és a ruhaneműk, cipők osztályozása folyik, illetve az Oltalom Egyesület egységeinek ellátását készítjük elő. Ezeket a napokat tudjuk kielégíteni a társszervezetek hozzánk intézett kéréseit és az egyéni megkereséseket (menekültek, kórházból távozók, rászoruló (nagy)családok, börtöncsomagok, stb.). A hét fennmaradó két napján (kedden és csütörtökön) pedig a helyszíni ruhaosztást végezzük.

Az átláthatóbb ellátás érdekében bevezettük a ruhaosztásnál a kartotékrendszert. Ez több szempontból is előnyös. Egyszerű statisztikai feldolgozás után előre tudunk készülni az ellátás gördülékenysége érdekében. A melegebb hónapokban már előre láthatjuk, hogy a beérkező adományokból mekkora mennyiséget szükséges raktározni a téli hónapokra. Ezen túlmenően a méretek szerinti igény is láthatóvá válik, így a következő télre előre készülhetünk, s reményeink szerint mind több rászoruló tudunk segíteni. Sürgős esetekben természetesen a nap minden órájában rendelkezésre állnak az ügyeleteken elhelyezett ún. „kríziscsomagok”, melyek folyamatos utánpótlásáról is a raktári dolgozók gondoskodnak. Ugyanezzel a szisztémával látjuk el a társszervezeteinktől ill. magánszemélyektől érkező kéréseket, és jelentős segítséget nyújtunk a vidéki ellátók számára is.

Közvetlen ruhaosztás

A rászorulóknak segítésére érkező adományok feldolgozásának és célba juttatásának átszervezésén felül még egy nagy feladatot kaptam. Az adományok azon részének, amelyek az ellátási rendszerbe közvetlenül nem illenek bele, vagy feleslegben érkeznek, annak minél nagyobb hányadát átalakítva hasznosítsuk, esetleg piacon nem beszerezhető, speciális terméket készítsünk belőle. Ennek érdekében kialakítottunk egy „kis” varró- és szabásműhelyt.

A varróműhelyben készülnek azok a termékek, melyek az adományokból hiányoznak, vagy csak kevés van belőlük: pl. takarók, kesztyűk, férfi alsónadrágok, mivel fehérneműt az adományozóktól is csak ritkán kapunk. A fehérneműket olyan pamut alapanyagú női szoknyákból, viseltesebb, kinyúlt pólókból készítjük, melyekből szép számmal találunk a zsákokban.

A divatjamúlt, de jó minőségű gyapjuszövetből készült női télikabátokból készítjük foltvarrás-technikával „utcaképes”, több rétegű folttakaróinkat. A háromrétegű takaró külső rétege szövetfoltokból, a középső réteg hőszigetelő vízhatlan anyagból, míg a belső pamut alapú vászonból készül, mely az utcán élőknek segít a hideg éjszakák átvészeléséhez. Ezek a takarók speciális termékek, mivel kereskedelmi forgalomban nem kaphatók. Jelenleg még a kísérletezés időszakát éljük, de a már itt-ott felbukkanó termékeinkről egyre többen tudnak és várják őket. A varróműhelyben készülnek még derékmelegítők, térd- és könyökelegítők, olyan kesztyűk, melyek a sérült, sokszor fájdalmasan felduzzadt kezeket melegítik. Ezek a kesztyűk is három rétegűek: kívül vízhatlan, középen vastag vatelin, belül pedig bőrbarát pamutrétegből állnak. A műhelyben készülő minden terméken megtalálható az Oltalom Karitatív Egyesület emblémája.

A Wesley János Lelkészképző Főiskola önkéntes hallgatói rendszeresen látogatják az utcán élő hajléktalanokat, és termékeinket közvetlenül adják át az arra rászorulóknak. Így a közvetlen visszajelzések alapján igyekszünk termékeinket a tényleges igényekhez igazítani.

Ahhoz, hogy műhelyünk zavartalanul termelhesen, szükség van a ruharaktár jól szervezett működésére. A Fűtött utcában két, régi raktárunkban pedig egy munkatársunk válogatja, rendezi az adományokat. Munkájukra támaszkodik a varróműhely, ahol ketten-hárman

bontjuk, szabjuk, varrjuk termékeinket. Ez a tevékenység időigényes és aprólékos, de tudjuk, hogy munkánk segíti az utcán élő embereket a hideg elviselésében.

És végül egy kedves pillanatkép

Egyik szombaton a ruharaktárban éppen az új rendszer szerinti működés feltételeit alakítottuk ki, amikor az ügyeletes egy fiatalembert kísért hozzánk az átmeneti szállóról különleges kéréssel. Hétfői munkába állásához kellett egy fekete csokornyakkendő és egy tiszta, vasalt fehér ing. Nagy szerencse érte őt, mivel a téli hónapokban pincéreként helyezkedhetett el. Mivel a raktár polcain éppen nem volt a nyakkendők között megfelelő, ezért a most már kézenfekvő lehetőséghez nyúltunk. A varrodában egy kevésbé használható fekete női selyemingből szabtuk, varrtunk egyet. Vasaltunk egy fehér inget, és hétfőn reggel 9 órakor az ügyeletesen várta a fiatalembert a "munkaruha". Sok szerencsét kívántunk, elégedettek voltunk, hogy segíthettünk ebben az apróságnak tűnő dologban.

Koscsóné Kolkopf Judit
varroda vezető

Ruhatár, ruhaosztás

Az elmúlt évekhez hasonlóan 2003-ban is sok önzetlen polgártársunk segítette ruha- és egyéb adománnyal az Oltalom munkáját. Adományt kaptunk több helyről: különböző cégektől, társaságoktól, magánszemélyektől. Naponta csörög a telefon: el tudnánk-e szállítani a felajánlott ajándékokat. Gyakran panaszkodnak adakozóink, hogy már más karitatív szervezeteknek is felkínálták a lehetőséget, de a szállítás problémáját említve inkább visszautasították őket.

Mi sem tudunk mindig pár napon belül elhozni egy-egy szekrényt vagy teljes hagyatékot, de kollégánk pontos adminisztrációt vezet, és ennek köszönhetően mindenhová időben eljut.

Így mindenki jól jár. A még használható régi bútorok helyébe beköltöztetheti adományozóink az újat. A felajánlottak pedig örül majd valahol egy másik család. Sokszor csak ezen múlik, hogy egy négy-öt gyermekes családban végre külön pihenhessen a legnagyobb gyermek. De már csörög is újra a telefon. Éppen az a kolléga veszi fel, aki az adományok beszállítását végzi. A vonal másik végén Babika néni kér segítséget. Elhunyt fia jó állapotban lévő ruháit szeretné nekünk ajándékozni. Elmeséli, hogy mindent szépen kimosott, kivasalt, van benne két meleg télikabát is, aggódik, hogy ezt kinek adjuk. Megnyugtadjuk, hogy sok olyan ember van, akinek nagy szüksége van meleg holmira.

„Holnapután délután otthon tetszik-e lenni?” – kérdezi kollégánk. És búcsúzóul újra bemutatkozik a néninek, nehogy véletlenül mást engedjen be a csöngetésre. A néni sírdogál a telefonba: „Jaj de jó, addigra szólok a barátnőmnek, ő sapkát és sálát kötöget, azt is odaadnánk.”

Babika néni zsáknyi adományából (45 db férfi ruhanemű) 25 férfi hajléktalanunk ruhatárát sikerült kiegészítenünk. Ezt a segítséget 2003 decemberében kaptuk. A két meleg télikabát egyikét azóta minden nap látom, amikor új tulajdonosa ebédelni megy a Dankó utcai népkonyhára.

Hazafelé indulok: a kapuban velem egyidős hölgy éppen csöngetni készül. Kezében két nagy szatyor van.

„Segíthetek valamiben?” – kérdezem. Úgy hallotta, szívesen fogadunk használt ruhát. Behívom a hölgyet, kérdezem a nevét, hogy feljegyezhessem, de elhárít. - „Nem fontos a nevem, én csak segíteni szeretnék.” Segít levinni a ruhát, és körbepillantva meglátja az összecsomagolt zsákokat, vállfára akasztott télikabátokat, a polcokon pólókat, pulóvereket, mellényeket, fehérneműt, 4-5 pár cipőt, néhány pár csizmát. Eszébe jut, hogy a tavalyi csizmáját nem is viseli. Érdeklődik, hogy vannak-e itt nők is, mert akkor odaadná a csizmáját, meg talán egy-két pulóverét.

Megköszönöm, és örömmel válaszolok kérdéseire. Így megtudja, hogy a zsákokat vidékre szállítjuk, szegény családok megsegítésére.

„Miért nem adjuk a hajléktalanoknak? – kérdezi. „Azért, mert mindent nem tudunk itt kiosztani. Az adományok között vannak kényes, könnyen piszkolódó holmik, és sok nem idényszerű ruhanemű. Nyáron kapjuk a téli, és télen a nyári ruhákat. Sajnos a ruhákat nem tudjuk hónapokig tárolni. Azért vannak még viselhető holmik, amiket javítani kell: rossz a cipzárjuk, el vannak szakadva stb. Többnyire női ruhát kapunk. Hajléktalan vendégeinknek kb. 80%-a férfi, ezért sok női ruhát a vidéki rászorulóknak adományozunk.”

„Tehát inkább férfiruhára van szükségük? - szögezi le látogatóm. - Amiket kapnak, azok tiszta ruhák?” „Kb. a 30%-a.” „És mind viselhető?” „Sajnos nem. Kapunk néha olyan holmit, amit semmire sem lehet használni.”

„A polcon lévő ruhák hová kerülnek?” Elmesélem, hogy csütörtökönként ruhaosztás tartunk. „Hány embernek tudnak ilyenkor ruhát adni?” - kérdezi. „Attól függ, hogy milyen idő van. Nagy hidegben nem látom a sor végét. Naponta átlagosan 20-25 embernek.” „Nőknek is?” „Egyre több nő fordul elő.” „Mind hajléktalan?” – kérdezi. „Nem kérünk semmiféle papírt. Aki fázik, azt kisegítjük. Előfordul, hogy csak egy sálát és sapkát kér valaki.”

„És aki nagyon piszkos?” „Nálunk fürdeni is lehet. Ha szükség van rá, tetőtől talpig felöltöztetjük.” „Most már muszáj indulnom.”

Szívesen elkísérné a hölgy, egyfelé megyünk, de rohannom kell a buszhoz. Megbeszéljük, hogy pontosan egy hét múlva hoz még ruhákat, és akkor tovább beszélgethetünk. Futok a buszhoz, vár a “második” műszak. Gondolatban végigtekintek a mai napon: ruhaosztás volt, 27 vendégünknek adtam ruhát. Kellett volna még 3 pár cipő, legalább 4 dzseki - a nehéz télikabátot nem szívesen viselik – és kesztyű, amiből soha nincs elég. A kórházban fekvőknek is vittem át az adományból: a meleg, színes jégérsókat nekik teszem félre, a hosszú ujjú pólókat és a pizsamákat is. Ezen a héten csak 2 papucsot kaptunk, igaz 2 köntösöt is sikerült a csomagba tennem. Vittek ruhát Nyíregyházára, és fogadtuk egy használtruha kereskedés adományát.

Az elmúlt évben 7.280 db. ruhát osztottunk ki, 520 kórházi ápolunkat tudtuk pizsamával, papuccsal segíteni, 23 betegünket sikerült hozzásegítenünk ruhához, amikor tőlünk másik kórházba kerültek. Rendszeresen küldünk csomagot olyan börtönben lévő embertársainknak, akiknek mi vagyunk az egyetlen kapocs a külvilággal. 12 családot segítettünk, hogy gyermekük rendezett ruhában járhasson az iskolába, és néhány lakáshoz jutott hajléktalanunknak segítettünk berendezni az otthonát.

Úgy éreztem, ma sem dolgoztam hiába!

Gálné Kékesi Ilona

Családok segítése vidéki intézményeinkben

Gyöngyös

Területem továbbra is a gyöngyösi illetve a csányi körzet. Ebben a két körzetben a támogatott családok szinte 100%-ban roma családok, mindennapi megélhetési gondokkal.

A gyöngyösiak közül többen a helyi hűtőházban vállaltak munkát, hogy így enyhítsék anyagi terheiket. Csányon pedig kora tavasztól a zöldségtermesztőknél (fólia sátrakban) dolgoznak. A karácsonyi illetve a húsvéti segélycsomagokon kívül - amelyekben 64 család részesült – egy család kapott tüzelő vásárlási támogatást 30 ezer forint értékben. Gáztűzhely javítás történt 2 családnál, egy családnál pedig vízvezeték kiépítés van folyamatban. 10 család kapott ruhaneműt.

Köszönjük az Oltalom által küldött csomagokat, amit mindig nagyon várnak a rászorulóak. Az ünnepekben sokszor ezek a csomagok jelentik az embereknek, családoknak az örömet. Köszönjük az Oltalomnak azt az áldozatos munkát, amelyet azért vállalnak, hogy embertársaik terhein segítsenek.

Polonkai Vince

Kisvárdai körzet

Munkánkban nem volt különös változás ebben az évben, de reméljük és több visszajelzésből tudjuk, hogy hozott változást, életkörülmény-javulást azoknak, akik felé szolgáltunk az OKE zászlaja alatt.

Két családot támogatott rendszeres pénzbeli segítséggel szervezetünk, akiknek az év végével befejeződött a segély folyósítása. Szintén az év végéhez kapcsolódó esemény volt, hogy iskolai tankönyvek árát illetve iskolakezdési segélyt adtunk egy unokahúgukat szerény körülmények között nevelő családnak. Tavasszal, húsvét táján kb. 50 családnak

tudtunk meglepetést szerezni ajándékunkkal, amely tartós élel- miszerekből, édességből állt.

Nyári programunkban újra szerepelt, hogy 5 szegény család gyermekét hívtuk meg és nyaraltattuk féláron a hejcei táborban.

A következő akció karácsonykor volt, amikor 70 család kapott tőlünk is ajándékot karácsonyfája alá Kisvárdán, Mándokon és Tizsakerecsenyben. Ennek a nagyobb élelmiszeradagnak a " morzsáiból " kéregetők is kaptak.

Azzal is segítettünk a környékünkön élőkön, hogy az általuk rongyból készített lábtörlőket megvásároltuk.

Használt ruhákból egész évben válogathattak a rászorulók. Ebben az időszakban több új megkeresés történt a városban élő szegények részéről, akik regisztrálása, segítése nehézkessé vált idő és kapacitás hiányában. Keressük a lehetőséget ennek a problémának a megoldására, mivel fontosnak és szükségesnek érezzük az OKE munkáját körzetünkben.

Iklódy László

Nyíregyháza – Mátészalka

Ebben az évben is folytattuk a családok támogatását mind Nyíregyháza, mind Mátészalka (Szatmár) vonzaskörzetében.

Nyíregyházán régi kapcsolatainkon kívül új támogatottakkal is bővült segélyezetteink köre, akik elsődlegesen többgyerekes családok. Segítségünk eddig elsősorban a nagyobb ünnepekre korlátozódott, ami az utóbbi időszakban már mindennapivá lett. Többnyire élelmiszer csomagokkal, ritkább esetben ruhával és anyagi segítséggel is támogattuk őket. Emellett a városban élő hajléktalanok is gyakran megfordultak nálunk, számukra elsősorban ételt, néhány esetben ruhát tudtunk biztosítani.

A szatmári körzetben 10 községben közel 50 családdal tartjuk a kapcsolatot. A családok jelentős része roma származású. A térség legnagyobb problémája a munkanélküliség, így a családok nagy része a gyerekek után járó családi pótlékból és segélyekből él. Az elmúlt esztendőben őket is elsősorban az ünnepekre összeállított élelmiszercsomagokkal segítettük, amit ebben az évben igyekeztünk rendszeresebbé tenni. Különböző adományokat felhasználva év közben is tudtunk élelmiszert eljuttatni a családokhoz. Tovább folytattuk a használt ruhák gyűjtését és szétosztását. Ebben központunk is segített azzal, hogy több alkalommal juttatott el ruhaszállítmányt nyíregyházi állomásunkra.

Munkánkat az elkövetkezendőkben is folytatni szeretnénk.

Jónás Miklós

Szeged

Úgy tapasztaljuk, hogy jelentősen növekszik a szegények száma, és egyre kisebb sokak számára a megkapaszkodás lehetősége. Nemcsak a hajléktalanokra gondolunk, hanem a munkanélküliek széles körére is, akiket alkalmi munkák végzése közben becsapnak, megaláznak és kihasználják.

Szegeden a karitatív egyesületek ruhával többnyire tudják segíteni a rászorultakat (ezek többnyire felsőruházati cikkek), de cipő, zokni, fehérnemű általában nem jut el a szervezetekhez.

Az élelem és a gyógyszer a legnagyobb probléma, illetve a fűtés-, villany-, vízszámlák kifizetése.

Sokan élnek sufnikban, kamrákban, kültéri hétvégi házakban.

Az idei tél slágere a hagyma és a gyertya, a többszörösét kéri a tavalyinak.

Az idén is megrendeztük szokásos rendkívüli alkalmainkat, hogy valamilyen formában részesüljenek a szegények is az ünnepek öröméből.

Az adventi vendéglátást most az Acél utcai nappali melegedőben tartottuk, mert nálunk nincs megfelelő helyiség. A gyülekezeti előtér jelenleg könyvesbolt.

Minden adventi szombaton süteményt, meleg csipkebogyóteát adtunk, három alkalommal szendvicseket készítettünk, karácsony előtt pedig két üst gulyáslevest főztünk számukra. Mindig minden elfogyott az utolsó cseppig. A süteményt, amit a gyülekezeti lányok, asszonyok készítettek, rendkívüli módon értékelték. Most is többen akadtak, akik egész évben csak ezen az alkalmon jutottak sült tésztához.

A szegedi halfesztiválon két üst halászlét főztünk a rászorultaknak.

Ezen a két alkalmon Iványi Zoltánnal és családjával közösen főztünk, valamint Balázs Gáborral és Zsuzsával. Hálás szívvel gondolunk rájuk.

Egy családnak, akiknek gyújtogatás miatt semmijük sem maradt, elsőnek tudtunk vinni két ágycsillagot, ágyneműt, törülközőt, függönyt, takarót, alsó-, felsőruházati cikkeket.

Az anya-gyerek szállóra felnőtt- és gyerekruhákat juttattunk.

A helyi férfi átmeneti szállóra is adhattunk alsó- és felsőruházati cikkeket.

Naponta keresnek meg bennünket nemcsak hajléktalanok, hanem éhező szegény családok is. Senkit sem engedünk el üres kézzel, de igyekszünk beszélgetni is az emberekkel, közelebbi kapcsolatba kerülni velük. Biztató szavakat vagy vigasztalást nemigen hallanak senkitől.

Jó lenne épületünkben egy szociális helyiséget kialakítani, ami raktárnak szolgálna ill. rendezvények tartására is alkalmas lenne.

Többször kaptunk adományokat a környékről, ahol az emberek figyelik a tevékenységünket, és felajánlanak holmikat.

A gyülekezeti „szegénykassa” működik továbbra is, de akad a testvérek között, aki évente 20 kg zsírral vagy szappannal támogatja a szegények ellátását. Az ünnepi főzésekre általában külön adakoznak.

Többen kapnak Szegeden és környékén rendszeresen vagy időszakosan csomagokat Budapestről illetve pénzben is támogat egyeseket az Oltalom központ.

Mintegy 70-80 személlyel van állandó kapcsolatunk, köztük családokkal is. Az alkalmi látogatókat nem tudjuk számon tartani, de sokan vannak. Egyesek csak meleg teát kérnek, vannak, akik Bibliát és keresztény irodalmat, s természetesen ezt is adunk.

Munkánk rendkívül sokszínű és szerteágazó.

Bakti Tibor

Békásmegyer

Munkámat a békásmegyeri lakótelepen végzem, ahol egy általános iskolában dolgozom.

Az Egyesület és az Iskola között szoros a kapcsolat, nagyon sok segítséget kapunk.

Most már több éve kapnak iskolánk legrászorultabb tanulói támogatást pénz és élelmiszercsomagok formájában.

Húsvétkor és karácsonykor is sor került csomagosztásra.

A csomagok értékesek voltak és a legalapvetőbb élelmiszereken kívül gyermekszájnak kedves nyalánkságokat is tartalmaztak.

Ezen kívül azonnali és gyors segítséget kapott az a család, melynek a lakása leégett. Ebben a családban három gyermeket nevelnek a szülők. Tulajdonképpen nincs is Budapesten állandó lakhelyük, a Mocsaras-dűlőben húzzák meg magukat a gyerekekkel együtt. Nekik nemcsak pénzbeli, hanem ruházati segítséget is nyújtott az Oltalom Egyesület.

Van egy másik család, ahol a szülők elváltak, és az édesanyának ítélték a gyermekeket, aki időközben hajléktalan lett. Így alkalmatlanná vált gyermekei nevelésére. Az édesapa, aki már egy másik házasságban él, de nagyon nehéz körülmények között, most magához vette a gyerekeket. Sok-sok gond közepette, de nagy szeretetben élnek együtt. Ezek a gyerekek kellő mennyiségű és jó állapotban levő ruhát és cipőt kaptak. Úgy válogatták össze az Oltalom Egyesületben, és nagyon hamar kiküldték az iskolába. Ezt külön is köszönöm. Úgy tartja a közmondás: „Kétszer ad, aki gyorsan ad.”

Iskolánkba 420 gyermek jár, kb.45%-uk él csonka családban, vagy olyanban, ahol a szülők már második vagy harmadik házastársi kapcsolatban élnek.

Sokszor a bajok csak úgy derülnek ki, hogy észrevehetően romlik a gyerek tanulmányi eredménye, magatartása, mert a szülő igyekszik titkolni. Mindent elkövet azért, hogy egyedül oldja meg a problémát.

Vannak olyan családok, ahol már évek óta nem történt semmi változás, egyik segélytől a másikig tengetik napjaikat.

Az viszont nagy boldogságot jelent, ha a szülő jelzi: végre munkát kapott, és megoldódott a helyzete.

Évek óta írhatom ugyanazt: amióta a Zipernovszky Iskolában megszűnt az a biztos és állandó hely, ahol a lakótelep nagyon sok rászorult családjával találkozni tudtunk, szerencsésnek mondhatom magam, hogy olyan helyen dolgozom, ahol számos emberrel tarthatom a kapcsolatot.

Mivel azonban a munkahelyem egy általános iskola, a gyermekvédelmi feladatot is pedagógusnak kell végeznie, nem nekem. Vele nagyon jó a kapcsolatom, így sok mindenről hamar értesülök. Ő már tudja, hogy az Oltalom Egyesülethez mindig fordulhatunk segítségért.

Ez viszont nem elég. A lakótelepen több mint 50000 ember él, 4 általános iskola van. Nálunk minden vezető, pedagógus, technikai dolgozó tudja, hogy honnan érkezik a segítség, de ennél sokkal több a rászoruló, akiről esetleg nem szerzünk tudomást.

Kéretlenül pedig nem lehet odatolakodni egy családhoz, ahol valami szükségéről értesül az ember. Viszont az egyházakkal nem nagyon keresik a szerencsétlenek a kapcsolatot.

Bízom abban, hogy amikor felépül a parókia, ezek a gondok megszűnnek.

Elszomorít a feltáratlan bajok nagysága és a kezelésükre fordított csekély idő közötti különbség. Reménykedem, hogy egyszer ez is változni fog. Lesz hely és lesz több ember, aki csak azzal foglalkozik, hogy segítsen, ahol arra szükség van. Addig a legkisebb jóért is hálás vagyok, és minden segítséget köszönök családjaink nevében is.

Szőke Lászlóné

Karácsonyi vásár

Budapesten a Vörösmarty téren évente hagyományos karácsonyi vásár van, ahol Egyesületünk idén is lehetőséget kapott bemutatkozásra illetve adományok gyűjtésére. A rendelkezésünkre bocsátott sátorban pogácsát, mézeskalácsot kínáltunk, valamint az Egyesület munkájáról tudósító prospektust adtunk, és látogatóink megajánlott összegért elvihették a hajléktalanok által készített apróbb tárgyakat: gipszből készült figurákat, hímzett terítőket, szalmából készült karácsonyi díszeket.

Sátrunknál ebben az évben is sok látogató megfordult. Akadtak közöttük olyanok, akiket már ismerősként üdvözölhattünk. Többen méltányolták tevékenységünket, és volt olyan is, aki felajánlotta segítségét karitatív munkára. Természetesen idén is tapasztaltunk elutasítást és csípős kritikát. Rendszeresen felkerestek bennünket az utcaseprők, gyerekek, illetve idős emberek, akik sokszor csupán egy kis beszélgetésre vágytak. A látogatók számát jelentősen megnövelte Moldova György író, aki könyvében nem csekély terjedelemben foglalkozott a hajléktalanok egészségügyi ellátásával. Könyvét a helyszínen dedikálta, melynek bevételéből jelentős összeggel járult hozzá a hajléktalanok karácsonyához.

Bár a hely kissé szűkös volt (és az időjárás nagyon zord), ebből adódóan voltak konfliktusok szomszédainkkal, mégis fontosnak és hasznosnak ítéltük Egyesületünk jelenlétét. A vásár bevétele: 616 000 Ft-ot tett ki.

Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani adományozóinknak és mindazoknak, akik helyt álltak a hidegben, lelkesen invitálva sátrunkhoz az arra járókat.

Iványi Éva

Az Oltalom Karitatív Egyesület 2003. évi pénzügyi beszámolója

Egyesületünk 2003-ban dinamikus növekedésen ment keresztül, ez a változás jól nyomon követhető a pénzügyi beszámolóban is. Hadd emeljem ki ezek közül a legjelentősebb eseményeket, valamint a meghatározó bevételi és kiadási tételeket.

Bevételeink nagy részét a Területi Államháztartási Hivatal (121 millió Ft), az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (62 millió Ft) és a Fővárosi Önkormányzat (37 millió Ft) biztosította 2003-ban is. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a normatív támogatás megoszlása jelentősen változott a megelőző időszakhoz képest, 17%-kal csökkent az összbevételhez viszonyított aránya. Így kedvező tényként könyvelhetjük el, hogy 2003-ban a normatív támogatás mellett jelentős egyéb bevételekre tettünk szert. Ennek legnagyobb részét a pályázatokon elnyert összegek tették ki (108 millió Ft). Másik jelentős tétel abból adódott, hogy az Országos Egészségbiztosítási Pénztár hosszú évek után 2003-ban kifizette Egyesületünknek tartozásait.

Ezt az összeget és egyéb pályázati forrásokat felhasználva megvásároltuk a Dankó u. 15. sz. alatti autószerelő csarnokot, és felújítva alkalmassá tettük hajléktalanok elhelyezésére. Jelentős beruházás volt még a 20 fő befogadására alkalmas pszichiátriai osztály kialakítása. Külső segítséggel felújítottuk Békéscsabán azt az épületet, ahol aztán megnyitottuk a kísértő nélkül érkező kiskorú menekültek otthonát, a férfi átmeneti szálló építési munkáinak egy részét is 2003-ban végeztük el, varrodát, jól áttekinthető ruharaktárt alakítottunk ki. Az egyéb kisebb volumenű tételekkel együtt összesen, több mint 110 millió Ft-ot tudtunk beruházásra fordítani.

A szociális ellátás bővülése következtében az előző évhez képest 55 %-kal növekedett a bér és járulékfizetés mértéke - összesen meghaladta a 153 millió Ft-ot. A további működési rezszi, anyag és igénybe vett szolgáltatások költsége 105 millió Ft-ot tett ki. Az egyéb természetbeni segítségen kívül, csaknem 15 millió Ft anyagi támogatást nyújtottunk rászoruló magánszemélyek és szervezetek részére.

Mindezen változások következtében az előző évhez képest, 2003-ban megduplázódtak bevételeink és kiadásaink.

2004. évi terveink között szerepel még több finanszírozási forrás elérése, egyrészt az Európai Unió által kiírt pályázatok, másrészt egyéb lehetőségek kihasználása révén. Úgy gondolom, hogy a 2003-ban megindult növekedés visszafogottabban bár, de folytatódik az idén is. Szeretnénk szolgáltatásaink színvonalát tovább javítani, a szükséges infrastruktúrális és egyéb beruházásainkat végrehajtani.

A mellékelt táblázatokban részletes pénzügyi adatokat talál a kedves olvasó az előző évről és a 2004-es tervezetről.

Ónodi István

